

Vuosikertomus 2020

Keski-Suomen Liikunta ry

Sisällysluettelo:

Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminnan perusta	2
Esipuhe	3
1. Hallinto	4
1.1. Yhdistyksen viralliset kokoukset	
1.2. Hallitus	
1.3. Jäsenyhdistykset	
1.4. Henkilöstö	
1.5. Toimiston jäsenpalvelut	
2. Yhteiskuntavaikuttaminen	8
2.1. Verkostotoiminta	
2.2. Lausunnot, mielipidekirjoitukset, tiedotteet	
3. Huomioimiset ja palkitsemiset	11
3.1. Vuoden keskisuomalaiset urheilijat	
3.2. Vuoden urheiluteot	
3.3. Vuoden liikuntateot kunnittain	
3.4. Ansiomerkit	
3.5. Muut huomioimiset	
4. Viestintä	13
4.1. Viestinnän tehtävät	
4.2. Viestinnän osa-alueet	
5. Lasten liikunnan edistäminen	14
5.1. Varhaisvuosien liikunta	
5.2. Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu ohjelmat	
5.3. Harrastamisen edistäminen ja lisää liikettä iltapäiviin kehittämistyö	
5.3.1. Valmentaja- ja ohjaajakoulutus	
5.3.2. Lasten Liike - Liikuntakerhotoiminta	
5.3.3. Harrastamisen Suomen mallin edistämistyö	
5.3.4. Kuntakohtaiset kehittämishankkeet	
5.4. Soveltava liikunta	
5.5. Lapset liikkeelle Keski-Suomessa -verkkolehti	
5.6. Lasten ja nuorten liikunnan koulutukset	
6. Nuorten ja aikuisten liikunnan edistäminen	17
6.1. Terveyttä ja hyvinvointia edistävä projekti- ja hanketoiminta	
6.1.1. Liikkuva aikuinen ohjelman –kumppanuus	
6.1.2. Meijän polku - liiku ja huilaa Keski-Suomessa	
6.2. Verkostotyö	
6.3. Arkiliikunnan edistäminen	
6.4. Toimintakykyä työelämään	
6.5. Koulutus ja tapahtumat	
7. Seuratoiminnan edistäminen	21
7.1. Koulutukset	
7.1.1. Seurojen hallinnon koulutukset	
7.1.2. Seurojen kehitysillat	
7.1.3. Tähtiseura-auditointi	
7.1.4. Tilauskoulutukset urheilujärjestöille	
7.2. Verkostotyö	
7.2.1. Toiminnanjohtajaverkosto	
7.2.2. Seurafoorumit	
7.3. Seuratuki ja koronatuot	
7.4. Yhteistyö	
7.5. Tähtiseura –laatuohjelma	
7.6. Neljän maakunnan seuratyöryhmä	
8. Tapahtumat	25
8.1. Keski-Suomen Urheilugaala 25.1.	
8.2. KESLI-liikuntaleiri	
8.3. Finlandia Marathon 19.9.	
9. Kehittämishankkeet	27
9.1. Liikunnasta hyvinvointia Keski-Suomeen 2021	
9.2. Meijän Perhe Liikkeellä 2020-2022	
9.3. RIVE 2020 – 2023	
9.4. Avoimet Ovet 2020-2023	
10. Talous	29
Tuloslaskelma	
Tase	
Ote tilintarkastuskertomuksesta	
Liite:	Keski-Suomen Liikunta ry lukuina

Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminnan perusta

Keski-Suomen Liikunnan toiminta-ajatus

Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminta-ajatuksena on keskisuomalaisten hyvinvoinnin tukeminen liikunnan ja urheilun avulla

1. tuottamalla jäsenjärjestöille niiden haluamia ja tarvitsemia laadukkaita palveluja
2. tukemalla keskisuomalaisen liikunnan ja urheilun edistämiseen tähtäviä kehittämishankkeita
3. kehittämällä erityisesti lasten ja nuorten liikunnan tasapuolisia edellytyksiä ja harrasteliikunnan eri muotojen mahdollisuuksia
4. toimimalla jäsenjärjestöjensä ja muiden intressiryhmien yhteistyön verkonkutojana

Arvot

Maakunnallisuus

Keski-Suomen Liikunta on keskisuomalaista liikuntakulttuuria kehittävä ja kokoava yhdistys. Liikuntakulttuurilla on tärkeä merkitys Keski-Suomen itsetunnolle, maakuntahengelle ja kehitymiselle.

Positiivisuus Keskiläisillä on positiivinen ja avoin asenne ihmisiä, asioita ja ilmiöitä kohtaan.

Inhimillisuus KesLin toiminta perustuu vuorovaikutukseen ihmisten kanssa. Olemme vastuuntuntoisia, rehellisiä ja suvaitsevaisia. Kunnioitamme jokaista omana itsenään.

Laadukkuus KesLin toiminta on eettisesti kestävä, asiakaslähtöistä ja tavoitteellista. Kehitämme toimintaamme määrätietoisesti suunnittelemalla, toteuttamalla suunnitelmia sekä arvioimalla toteutusta saamamme palautteen ja tavoitteiden pohjalta.

Vaikuttavuus Olemme ennakkoluulottomia, laajakatseisia ja yhteistyökykyisiä. Keski-Suomen Liikunta on merkittävä alueellisen liikuntakulttuurin kehittäjä ja toiminnallamme on myös yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Visio 2025

Keski-Suomen Liikunta on tunnettu toimija ja haluttu kumppani, jolla on tunnustettu asema liikunnan kehittäjäorganisaationa.

Tavoitetila 2025

1. Keskisuomalaisissa seuroissa on osaamista ja ne toimivat laadukkaasti
2. Keskisuomalaisten liikunta-aktiivisuus on lisääntynyt
3. Keski-Suomen Liikunnalla on tunnustettu asema liikunnan kehittäjänä
4. Keski-Suomessa on vahva ja aktiivinen liikuntatoimijoiden verkosto

Tavoitteeseen pääsemme vahvistamalla kuntakohtaisesti liikunnan edistämistoimenpiteitä sekä seuratoiminnassa että kuntien kumppanina tunnistaen olemassa olevat resurssit ja olosuhteet sekä varhaiskasvatuseräisten, kouluikäisten, aikuisten sekä iäkkäiden tarpeet. Kehittämistyötä toteutetaan tutkittuun tietoon sekä aikaisempaan kokemukseen perustuen.

Esipuhe

Vuosi 2020 tullaan muistamaan koronapandemian vuotena, jolloin käytännössä kaikki liikuntatoimijat joutuivat miettimään toimintansa uudelleen ja käyttämään luovuutta tapahtumien ja harjoitusten järjestämiseksi turvallisesti. Keski-Suomen Liikunta auttoi jäsenseurojaan suunnittelemaan toimintojaan uudelleen sekä avusti koronahakemuksissa. Otimme vahvasti käyttöön digitaaliset ohjelmistot koulutusten ja kehittämistoimenpiteiden järjestämisessä. Onnistuimme siinä hyvin ja useat suunnitellut tilaisuudet pystyimme siirtämään verkkoon. Valitettavasti jo vakiintunut Kesli-liikuntaleiri Jämsässä jouduttiin peruuttamaan. Samoin kävi elokuulle suunnitellulle aluejärjestöjen henkilöstöpäiville, jotka oli suunniteltu pidettäväksi Peurungassa. Nämä kokemukset auttavat myös vuoden 2021 toiminnan toteuttamisessa.

Koronatilanteesta huolimatta vuonna 2020 toimintaa päästiin kehittämään usean hankkeen avulla sekä verkottamalla vahvasti maakunnallisten toimijoiden kesken. Keski-Suomen Liikunta on vaikuttamassa maakunnan kehitykseen olemalla mukana erilaisissa asiantuntijaryhmissä sekä vaikuttamalla järjestöjen yleiseen asemaan maakunnassa. Käynnistimme mm. ”Liikunnasta Hyvinvointia Keski-Suomeen” kehittämishankkeen, jossa kumppaninamme on Likes. Hankkeen tarkoituksena on tutkimustietoa hyödyntäen käynnistää käytännön toimenpiteitä keskisuomalaisissa kunnissa. Hanke jatkuu vuonna 2021.

Olemme strategiamme mukaisesti verkottuneet myös entistä tiiviimmin sekä alueellisesti että paikallisesti. Toimimme aktiivisesti maakunnan yhteistyöverkostoissa, tavoitteena ”isommilla hartioilla” ja toimijoiden välisellä yhteistyöllä lisätä liikettä, luoda tukijärjestelmä urheilijan polulle, tarjota entistä parempaa apua seuratoimintaan sekä vaikuttaa positiivisesti liikunnan ja urheilun asemaan kunnissa. Hyvänä esimerkkinä KEHO -yhteistyöverkosto.

Opetus- ja kulttuuriministeriön liikunnan vastuualue ja Liikunnan aluejärjestöt ovat sopineet liikkumisen edistämisen tavoitteista vuosille 2021–2024. Liikunnan aluejärjestöt edistävät toiminnallaan hallitusohjelmaan sekä ministeriö- ja toimialakohtaisiin strategioihin perustuvien tavoitteiden toteutumista: 1. Liikunnallinen kokonaisaktiivisuus nousee kaikissa ikäryhmissä, 2. ulkoilun ja arkiliikkumisen edellytykset paranevat, 3. seuratoiminnan ja huippu-urheilun edellytykset paranevat, 4. aktiivinen kansalaisuus ja elämäntapa vahvistuu sekä 5. liikunnan, taiteen ja kulttuurin harrastaminen lisääntyy. Tavoiteasiakirjassa kuvataan strategiset tavoitteet, toimenpiteet, seuranta ja arviointi aluejärjestöjen yhteisille kehittämistoimille.

Tammikuun lopussa Keski-Suomen Urheilugaalassa palkitsimme jälleen maakunnan parhaita urheilijoita, valmentajia, seuratoimijoita ja liikkujia Jyväskylässä. Osallistujia oli lähes 300 urheiluihmistä ympäri maakuntaa. Toisen päätapahtumamme, Finlandia Marathonia pääpaikka oli myös Paviljonki. Finlandia Marathon -tapahtuma pystyttiin järjestämään koronatilanteesta huolimatta tarkkojen hygieniasuunnitelmien ansiosta.

Vuoden 2020 lopussa syyskokouksessa Keski-Suomen Liikunnalle valittiin uusi puheenjohtajisto. Toiminnasta poisjääneitä puheenjohtajaa Janne Kinnusta, varapuheenjohtajia Anna-Leena Sahindalia sekä Mari Sivill'iä huomioitiin KesLin kultaisella ansiomerkillä. Samoin kultaisella ansiomerkillä huomioitiin kymmen vuotta työntekijöinä olleita Jyrki Saarelaa sekä Laura Nuutista.

Keski-Suomen Liikunnan talouden rakenne muodostuu Opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksesta sekä muusta toiminnasta mm. koulutuksista, tapahtumista ja kehittämisavustuksista.

Vuoden 2020 tulos oli 14.988,48€ positiivinen, mikä mahdollistaa toiminnan jätävän kehittämisen.

Jyväskylässä 03.03.2021

Petri Lehtoranta, aluejohtaja

1. Hallinto

Tavoite

Hyvällä hallinnolla varmistetaan strategian toteutuminen sekä turvataan varsinaisen toiminnan edellytykset.

Toteutus

Keski-Suomen Liikunta (KesLi) toteuttaa vuosisuunnittelujärjestelmää, jolla varmistetaan yhteinen suunnittelu ja toiminnan seuranta. Toiminta- ja taloussuunnitelma tehtiin syksyn aikana. Suunnitelma rakennettiin henkilöstön ja hallituksen yhteisenä suunnittelupäivänä toukokuussa, jolloin päätettiin yleiset strategiset linjaukset edellisen vuoden arvioinnin pohjalta. Suunnittelupäivän jälkeen henkilöstö työsti suunnitelmaa toimialoittain. Vuoden 2021 toimintasuunnitelma sekä strategia 2025 vahvistettiin syyskokouksessa joulukuussa. Strategiassa painottuu kuntayhteistyö, seuratoiminnan kehittäminen, tiedolla johtaminen sekä verkostotoiminta

Keski-Suomen Liikunta ry:lla on vuosittain maaliskuussa tarkistettava toimintakäsikirja, joka kuvaa senhetkisen toiminnan. KesLin toimintaa arvioidaan myös vuosikertomuksessa, joka laaditaan toimialakohtaisesti helmi-maaliskuussa ja hyväksytään kevätkokouksessa. KesLin toimintaa ja taloutta seurataan toimiston yhteisissä palavereissa neljännesvuosittain sekä hallituksen kokouksissa kuukausittain. Keski-Suomen Liikunnalla on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, joka päivitetään hallituksessa vuosittain.

KesLi tukee hallituksen, toimihenkilöiden sekä kouluttajien koulutusta joko sitä itse järjestämällä tai tukemalla kouluttautumista ulkopuolisissa koulutuksissa. Henkilökuntaa on myös vuosittain kannustettu liikkumaan yhteisillä liikuntapäivillä sekä osallistumalla liikunnan harrastamiseen liittyviin kustannuksiin.

Keski-Suomen Liikunnan aluejohtaja käy henkilökohtaiset kehittämiskeskustelut henkilöstön kanssa huhtikuussa. Keskustelujen tavoitteena on varmistaa henkilöstön jaksamiseen sekä henkilökohtaisen osaamisen kehittämiseen liittyvät asiat. Henkilökunta osallistui myös elokuussa Asikkalassa järjestetyille aluepäiville, jotka ovat tarkoitettu aluejärjestöjen koko henkilökunnalle.

1.1. Yhdistyksen viralliset kokoukset

Kevätkokous

Keski-Suomen Liikunta ry:n kevätkokous pidettiin 9.6. Jyväskylässä Keski-Suomen Liikunta ry:n koulutustilassa. Puheenjohtajana toimi Jyväskylän Valo ry:n puheenjohtaja Jukka Hämäläinen ja sihteerinä Mira Autio. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2019 vuosikertomus ja tilinpäätös sekä valittiin ehdollepanotoimikunta valmistelemaan hallituksen henkilövalintoja vuodelle 2020. Ehdollepanotoimikunnan kokoonpanoksi päätettiin: Janne Kinnunen, Petri Lehtoranta, Esa Kaihlajärvi, Petri Hagman ja Anita Meuronen.

Syyskokous

Keski-Suomen Liikunta ry:n sääntömääräinen syyskokous pidettiin 25.11. Keski-Suomen Liikunnan koulutustilassa. Puheenjohtajana toimi Jukka Hämäläinen ja sihteerinä Petri Lehtoranta. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2021 toiminta- ja taloussuunnitelma ja strategia 2025 sekä päätettiin hallituksen henkilövalinnoista vuodelle 2021.

1.2 Hallitus

Keski-Suomen Liikunta ry:n hallitus kokoontui kahdeksan kertaa. Osa kokouksista jouduttiin siirtämään verkkoon hyödyntämällä Teamsia. Puheenjohtajana kokouksissa toimi Janne Kinnunen. Varapuheenjohtajat olivat Anna-Leena Sahindal ja Mari Sivill. Hallituksen kokouksissa toimi esittelijänä sekä sihteerinä aluejohtaja Petri Lehtoranta.

Hallituksen jäsenet ja heidän osallistumisensa kokouksiin:

Janne Kinnunen, puheenjohtaja	8/8
Anna-Leena Sahindal, varapuheenjohtaja	6/8
Mari Sivill, varapuheenjohtaja	5/8
Aki Karjalainen	7/8

Hannu Kiminkinen	7/8			
Ilmo Viitanen	8/8			
Outi Aarresola	7/8			
Ella Salmela	5/8			
Timo Kempainen	4/8	varajäsen	Sonja Stenholm-Hokkanen	1

Tilintarkastajat:

Martti Olli HTM (varalla Eija Honkanen, HTM) ja Reijo Korpela KHT (varalla Seppo Lindholm JHTT, HTM)

1.3 Jäsenedistykset (157)

Urheiluseurat (135)

Alhon Aki ry	Jyväskylän Pesis ry	Lievestuoreen Kisa ry
Alppiihtoseura Himoski ry	Jyväskylän Pyöräilyseura ry	Liikunnan Riemu ry
Alvajärven ryhti	Jyväskylän Rugby Club ry	Los Bastardos ry
DanceStyle ry	Jyväskylän Saukot ry	Meloiloo ry
Diskos Jyväskylä	Jyväskylän Seudun Palloseura ry	Mukwan Jyväskylä ry
FC Saarijärvi ry	Jyväskylän Shorinji Kempo ry	Multian Jyske
FC Vaajakoski ry	Jyväskylän Taitoluistelu-seura ry	Multian Naisvoimistelijat ry
Floorball Club Dux ry	Jyväskylän Tanssi- ja	Muuramen Rasti ry
Grainville Line Dancers ry	Naisvoimistelu-seura ry	Muuramen Syke ry
Haapamäen Urheilijat ry	Jyväskylän Tennis-seura ry	Muuramen Yritys ry
Hankasalmen Hanka ry	Jyväskylän Valo ry	Muurasjärven Murto ry
Happee ry	Jyväskylän Voimistelijat ry	O2-Jyväskylä ry
Harjun Woima Jyväskylä ry	Jyväslentis ry	Palokan Ilo, voimistelu ja liikunta ry
HoNsU Juniorit ry	Jyvässeudun Kiekko ry	Palokan Pyry ry
ISO:n Tanhuajat ry	Jyvässeudun Paini-Ässät ry	Palokan Riento ry
Jaguars Spirit Athletes ry	Jyvässeudun Ratsukot ry	Parkour Oppimiskeskus ry
Jigotai ry	Jämsän Kiekko-Sudet ry	Pihtiputaan Tuisku ry
JJK Juniorit ry	Jämsän Retki-Veikot ry	Ploki ry
JJK Jyväskylä ry	Järvi-Suomen Pallo ry	Pohjois-Päijänteen Pursiseura ry
Joutsan Seudun Pallo ry	Kaipolan Naisvoimistelijat ry	PT Jyväskylä ry
JPS Juniorit ry	Kampuksen Dynamo ry	Putkilahden Ketterä ry
JYP Juniorit ry	Kampuksen Plaani ry	Pylkönmäen Yrittävä ry
Jyväsdance ry.	Kannonkosken Kiho ry	Pönttövuoren Peikot ry
Jyväskylä Basketball Academy ry	Keihärkarnevaalit ry	Rautpohjan Moottorikerho ry
Jyväskylä Jaguars ry	Kensu ry	REAGL Capoeira Jyväskylä ry
Jyväskylä Roller Derby ry	Keski-Suomen Moottorikerho ry	Riihivuoren Hiihtoseura ry
Jyväskylän Agility Team ry	KeuPa Hockey Team ry	Rock'n`Swing Dance Club Break ry
Jyväskylän historiallisen miekkailun seura ry	Keurusjumpa ry	Ryutokai ry
Jyväskylän ITF Taekwon_Do ry	Keuruun Kisailijat ry	Saarijärven Jääurheiluseura ry
Jyväskylän Kenttäurheilijat ry	Keuruun Naisvoimistelijat ry	Saarijärven Naisvoimistelijat ry
Jyväskylän Kiri & Kirittäret Juniorit ry	Keuruun Pallo ry	Saarijärven Pullistus ry
Jyväskylän Kunto- ja Luontoliikkujat ry	Konneveden Urheilijat ry	Saarijärven Tennis ry
Jyväskylän Laskuvarjokerho ry	Korpilahden Pyrintö ry	Seitsemän Hunnun Tanssi ry
Jyväskylän Latu ry	Korpilahden Urheiluautoilijat ry	Ski Jyväskylä ry
Jyväskylän Lohi ry	Koskenpään Kiri	Stamina Triathlon Club ry
Jyväskylän Naisvoimistelijat ry	Kyyjärven Kyky ry	Suunta Jyväskylä ry
Jyväskylän Nousu ry	Laukaan Kisa-Veljet Darma-Kai ry	Swimming Jyväskylä ry
Jyväskylän Pallokerho ry	Laukaan Moottorimiehet ry	Säynätsalon Riento ry
	Laukaan Shukokai Karate ry	Tammijärven Tammi ry
	Laukaan Urheilijat ry	
	Lentopalloseura Homenokat ry	
	Leppäveden Leppä ry	

Tanssi- ja voimisteluseura Illusion
Vaajakoski ry
Tanssiurheiluseura Tepika ry
Team LKP ry
Tikkakosken Pallo ry
Tikkakosken Suunistajat ry
Tikkakosken Tikka ry
Tikkakosken Voimistelu- ja
Liikuntaseura ry
Toivakan Rivakka
Trio-Juniorit ry
Uuraisten Urheilijat ry
Vaajakosken Kuohu ry
Vaajakosken Pelikaanit ry
Vaajakosken Uimaseura ry
Vihtavuoren Pamaus ry
Viitasaaren Naisvoimistelijat ry
Viitasaaren Suunta ry
Viitasaaren Viesti ry
V- ja U- seura Uuraisten Raiku ry
V- ja U-seura Urho ry
V-, U- ja Raittiusseura Flanel ry
Äänekosken Huima ry
Äänekosken Urheilijat ry

Opiskelijajärjestöt (2)

Jyväskylän ammattikorkeakoulun
opiskelijakunta
Jyväskylän yliopiston
ylioppilaskunta ry

Maakunnalliset yhdistykset (8)

TUL Järvi-Suomi ry
TUL:n Keski-Suomen piiri ry
Keski-Suomen Hiihto ry
Keski-Suomen Kylät ry
Keski-Suomen Suunnistus ry
Keski-Suomen Yleisurheilu ry
Keski-Suomen Yleisurheilun
tukisäätiö
Suomen Metsästäjäliiton Keski-
Suomen piiri ry

Valtakunnalliset lajiliitot (12)

AKK-Motorsport ry
Hengitysliitto ry
Suomen Ampumaurheiluliitto ry
Suomen Jääkiekkoliitto ry
Suomen Koripalloliitto
Suomen Lentopalloliitto ry
Suomen Palloliitto ry
Suomen Pesäpalloliitto ry
Suomen Ratsastajain Liitto ry
Suomen Salibandyliitto ry
Suomen Taitoluisteluliitto
Suomen Tennisliitto ry

1.4. Henkilöstö

Petri Lehtoranta	aluejohtaja	01.01. - 31.12.
Jouni Vatanen	lasten ja nuorten liikunnan kehittäjä	01.01. - 31.12.
Laura Härkönen	seurakehittäjä	01.01. - 31.12.
	aluejohtajan sijaistaminen 04.6. – 02.7.	
Mira Autio	toimistosihiteeri	01.01. - 31.12.
Jyrki Saarela	aikuisliikunnan kehittäjä	01.01. - 31.12.
Laura Nuutinen	taloussihiteeri	01.01. - 31.12.
Maija Sihvola	työharjoittelija	01.01. – 07.02.
Teea Mäkinen	työharjoittelija	07.04. – 31.12.
Krista Paju	työharjoittelija	03.08. – 31.12.
Teemu Lepistö	työharjoittelija	01.01. - 09.04.

Lisäksi KesLissä on toiminut myös kouluttajia ja vapaaehtoistyöntekijöitä.

Keski-Suomen Liikunnan ohjauksessa valmistui kaksi opinnäytetyötä:

1. Teemu Lepistö: Osallistumispäätökseen vaikuttavat tekijät juoksutapahtumassa, Case Finlandia Marathon
2. Riku Orpana: Varainhankinta suomalaisissa urheiluseuroissa

Uusia resursseja paikallistason onnistumiseksi –hanke

Liikunnan aluejärjestöjen Uusia resursseja paikallistason onnistumiseksi –hankkeessa toimi alueiden yhteisenä työntekijänä Timo Hämäläinen. URPO-hankkeen painopiste oli alueiden yhteisen tekemisen tukeminen ja EU-hankerahoituksissa avustaminen. Toimintaa ohjasi aluejohtoryhmä, minkä jäsenenä on 4:n aluejohtajan lisäksi myös 3 toimialaihmissen valitsemaa asiantuntijaa. Vuoden 2020 aikana Liikunnan aluejärjestöt perustivat yhteisen materiaalipankin URPO-hankkeen kautta Microsoft O365-alustalta löytyvään Sharepoint-pilvipalveluun. Alueiden tukitoiminnan lisäksi URPO-hanke neuvoi, koulutti ja konsultoi vuoden 2020 aikana kaikkia halukkaita alueita EU-hanketoiminnassa. URPO-hankkeen kautta toteutettiin myös EU Sport -koulutus.

Aluejärjestöillä oli yhteistä henkilöresurssia myös alueiden toteuttamissa varhaiskasvatuksen liikunnan edistämishankkeessa (Karita Toivonen) sekä Liikkuva Koulu -hankkeessa (Pasi Majoinen).

1.5. Toimiston jäsenpalvelut

Eri lajiliittojen kanssa on tehty vuosittaisia jäsenpalvelusopimuksia. Keski-Suomen Hiihdon, Keski-Suomen Yleisurheilun ja Keski-Suomen Suunnistuksen kanssa tehdyt sopimukset sisältävät laskutuksen, laskujen maksamisen, kirjanpidon ja tilinpäätöksen, sekä toimistopalveluina puhelinliikenteen, mitali- ja tarvikeväilyksen sekä lajipostitukset. Näiden lisäksi tehtiin SPL:n Keski-Suomen piirin, Keski-Suomen Yleisurheilun tukisäätiön, Harjun Woima Jyväskylän, Palokan Pyryn, Pohjois- Päijänteen Pursiseuran, Jyväskylän Tanssi- ja Naisvoimisteluseuran, HoNsu Juniorit ry:n, Jyväskylän Kenttäurheilijoiden ja JYP Junioreiden kirjanpito ja tilinpäätös.

Seuroille on välitetty lajiliittojen kilpailumateriaalia, sääntöjä, jne. Autamme jäsenseuroja tiedotuksessa, esimerkiksi nettisivuillamme ja sähköpostitse. Toimistolta on saanut apua myös mm. yhdistysrekisteri- ja ansiomerkkiasioissa.

Sporttikäytävällä on kokoustila ”Ateena” 40 henkilölle, jota vuokrataan SPL:n ja KesLin jäsenseuroille kokous- ja koulutuskäyttöön. Käytävällä on omassa käytössä myös pienempi kokoustila ”Oslo” 12 henkilölle. Toimistosihiteerin tehtävistä on vastannut Mira Autio ja taloushallinnon tehtävistä Laura Nuutinen.

Toimiston osoite: Onkapannu 2, 40700 Jyväskylä.

Internet: www.kesli.fi

sähköposti: toimisto@kesli.fi

puhelin: 050 381 3820

Facebook: www.facebook.com/keskisuomenliikunta/

YouTube: www.youtube.com/user/Keslitube

2. Yhteiskuntavaikuttaminen

Tavoite

Yhteiskuntavaikuttamisella edistämme keskisuomalaisten urheilujärjestöjen ja vapaaehtoistoiminnan yleistä arvostusta ja toimintaedellytyksiä sekä vaikutamme liikunta- ja urheilukulttuurin yleiseen kehitykseen maakunnassa.

Toteutus

Keski-Suomen Liikunta toteuttaa vaikuttamistyötä tekemällä yhteistyötä merkittävien valtakunnallisten sekä maakunnallisten toimijoiden kanssa joko jäsenyyden tai aktiivisen osallistumisen avulla. Vaikutimme maakunnallisiin hyvinvointipäätöksiin myös antamalla lausuntoja sekä toimimalla aktiivisesti päättäjien suuntaan erilaisten toimenpiteiden ja hankkeiden kautta.

Maakunnalliset merkittävimmät yhteistyötahot ovat Keski-Suomen liitto, kunnat, Keski-Suomen ELY-keskus, lajiliittojen piirit, Jyväskylän Urheiluakatemia, Likes, KIHU, JAMK, Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta sekä paikallisesti urheiluseurat.

2.1. Verkostotoiminta

Keski-Suomen Liikunta on aktiivinen toimija omassa maakunnassaan ja kuuluu useaan terveyden edistämistä toteuttavaan organisaatioon ja verkostoon.

Liikunnan ja hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KEHO

KeHO kokoaa keskisuomalaisia sosiaali- ja terveysalan, liikunta- ja urheilualan sekä hyvinvoinnin asiantuntijoita, osaajia ja toimijoita yhteen monialaiseksi verkostoksi. KeHO on hyvinvointitekojen ja hyvinvointiasiantuntijuuden globaali kokeilu- ja kasvualusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tutkimus, koulutus, innovaatiot ja hankkeet ovat KeHOn ydintä. KeHO tuo fyysisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin asiantuntijat yhteen. KeHOn toiminta tapahtui asiantuntijaryhmissä. Petri Lehtoranta on ohjausryhmän jäsen.

Keski-Suomen liiton kumppanuus / Liikunnan valmistelutyöryhmä (LIIVA)

Keski-Suomen Liikunta ja Keski-Suomen liitto ovat solmineet yhteistyösopimuksen, jossa KesLin rooli on tukea nykyisiä kuntia tulevaisuuden muutosprosesseissa sekä auttaa maakuntaliittoa valmistelemaan tulevia maakuntahallinnon palveluja liikuntatoimen osalta. Keski-Suomen Liikunta on ollut mukana sote- ja maakuntauudistuksen valmistelussa sovitulla tavalla sekä on antanut asiantuntijanäkemyksiä uudistuksen vaikutuksista Keski-Suomen maakuntaan.

Keski-Suomen Liikunta on tarjonnut asiantuntemustaan tai työpanostaan Keski-Suomen liitolle kaikessa maakunnallisen liikuntakulttuurin kehittämiseen liittyvissä toimenpiteissä. Osana informaatio-ohjausta Keski-Suomen Liikunta yhdessä Keski-Suomen liiton kanssa pyrki kannustamaan ja auttamaan kuntia rakentamishankkeiden käynnistämisessä.

Syksyllä 2010 maakuntajohtaja nimitti myös maakunnallisen Liikunnan valmistelutyöryhmän (LIIVA), jonka tehtävänä on edistää maakunnallista liikunnan ja urheilun kehittämistyötä, ja toimia kuntien tukena rakentamishankkeissa.

LIIVA –työryhmä järjesti lähiliikuntapaikkarakentamiseen liittyvän kuntawebinaarin, joka toteutettiin yhdessä Keski-Suomen liiton sekä Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:n kanssa 26.11. Osallistujia oli 27 henkilöä.

Jyväskylän Urheiluakatemia säätö

Jyväskylän Urheiluakatemia toimii opiskelevien urheilijoiden laadukkaana valmentautumisen tukena Keski-Suomessa yhteistyössä alueen oppilaitosten, seurojen ja valmentajien kanssa ja auttaa urheilijoita opiskelun ja urheilun yhdistämisessä. Aluejohtaja Petri Lehtoranta kuuluu yhdistyksen hallintoneuvostoon.

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry, KYT

Keski-Suomen Liikunta on yksi osuuskunnan perustajista. Sen tehtävänä on tarjota keskisuomalaisille kolmannen sektorin toimijoille hankeneuvontaa sekä hallinnointia. Tämän lisäksi osuuskunta tarjoaa taloushallintopalveluja

keskisuomalaisille järjestöille. Tavoitteena on lisätä keskisuomalaisten yhdistysten osaamista mm. hanketoiminnan avulla. Aluejohtaja Petri Lehtoranta kuuluu yhdistyksen hallitukseen.

Keski-Suomen Yrittäjät ry

Keski-Suomen Yrittäjät ry on kiinteä osa Suomen Yrittäjien valtakunnallista organisaatiota. Se tukee toiminnallaan Suomen Yrittäjien tavoitteita ja huomioi omassa toiminnassaan maakunnassa toimivien jäsenyritysten tarpeet. Keski-Suomen Yrittäjät tekee työtä maakunnan yrittäjien hyvinvoinnin eteen. Keski-Suomen Liikunta on Keski-Suomen Yrittäjien jäsen ja tekee yhteistyötä mm. henkilöstöliikunnan edistämiseksi.

Keski-Suomen Järjestöareena

Keski-Suomen Järjestöareena on Keski-Suomen järjestökentän yhteistoimintayhteisöjen puolueeton, autonominen ja rakenteeltaan kevyt verkostomainen yhteenliittymä. Järjestöareena nimeää ja kutsuu verkostoonsa keskisuomalaisia järjestökentän yhteistoimintayhteisöjä, jotka edustavat toimialaa tai muuta merkittävää ryhmittymää. Aluejohtaja Petri Lehtoranta on Järjestöareenan jäsenedustaja.

Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä

Kumppanuuspöytä toimii linkkinä suhteessa maakuntaan Järjestöareenan tehtävien mukaisesti ja valmistelee näkökulmastaan asioita maakunnan poliittiseen päätöksentekoon. Se myös valmistelee Järjestöareenan tapaamiset ja Kumppanuuspöydän seuraavan kauden jäsenten valinnan. Aluejohtaja Petri Lehtoranta on kumppanuuspöydän liikunta-alan edustajana.

Keski-Suomen hyvinvointiryhmä

Työryhmän tärkeä tehtävä on ohjata alueellisen hyvinvointikertomuksen laadintaprosessi. Aluejohtaja Petri Lehtoranta on maakunnallisen hyvinvointiryhmän jäsen.

Länsi- ja Sisä-Suomen Liikuntaneuvosto

Keski-Suomen Liikunnan edustaja on Länsi- ja Sisä-Suomen liikuntaneuvoston jäsen.

Keski-Suomen Urheiluakatemia

Keski-Suomen Liikunnan edustaja on Keski-Suomen Urheiluakatemia hallintoneuvoston jäsen.

Muut Keski-Suomen Liikunnan edustukset:

Jalkapalloliiton Itäisen alueen seurakehitystyöryhmä
Jyväskylän kaupungin kuntoutus- ja terveystyöryhmä
Jyväskylän kaupungin Voimaa Vanhuuteen -yhteistyöryhmä
Jyväskylän liikuntatoimen johtoryhmä, asiantuntijajäsen
Jyvässeudun kestävä liikunnan edistämisen työryhmä
Keski-Suomen perhekeskisyhdyshenkilöiden verkosto
Keski-Suomen työpaikkojen työhyvinvointiverkosto -verkosto
Lajiliittojen ja liikunnan aluejärjestöjen seurakehittäjien verkosto
Liikkuva Perhe -ohjelman Perheliikunnan teemaryhmä
Liikunnan aluejärjestöjen koulutustyöryhmä
Liikuntaneuvonnan kehittämisfoorumi + verkosto
Meijän Polku, ydinryhmä
Seuratuen alueellisen lausuntotyöryhmä, puheenjohtaja
Teli -kehittäjien ikääntyvien liikunnan edistämisen työryhmä
Valtakunnallinen Liikkujan Polku -verkosto
Viisaan liikunnan verkosto VILI
Voimisteluliiton vaikuttamistyöryhmä

seurakehittäjä Laura Härkönen
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
seurakehittäjä Laura Härkönen
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
seurakehittäjä Laura Härkönen
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
seurakehittäjä Laura Härkönen
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
aikuisliikunnan kehittäjä Jyrki Saarela
seurakehittäjä Laura Härkönen

2.2. Lausunnot, mielipidekirjoitukset, tiedotteet

Lausunnot:

- 9.11. lausunto Keski-Suomen liitolle Keski-Suomen strategian osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.
- 30.8. Yhteinen lausunto Keski-Suomen liiton kanssa liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaesityksestä vuosille 2021-2024

Mielipidekirjoitukset:

- 26.8.Kannanotto sanomalehti Keski-suomalaisessa: *Veikkauksen rahoituksen tulevaisuuteen otsikolla "Liikunta- ja urheilutoimijoiden hyvä työ ei saa olla liian sidoksissa rahapelaamiseen"*, <https://www.ksml.fi/paakirjoitus-mielipide/2952708>
- 17.12.Mielipidekirjoitus sanomalehti Keski-suomalaisessa: *"Lasten ja nuorten kestävyyskunnan kehittäminen on yhteinen asia"*, <https://www.ksml.fi/paakirjoitus-mielipide/3194669>

Koronatiedotus jäsenseuroille:

- 11.3. Tiedote urheiluseuroille koronaviruksen huomioonottamisesta tapahtumissanne
- 16.3. Tiedote koronaviruksen vaikutuksista Keski-Suomen Liikunta ry:n ja alueen urheiluseurojen toimintaan
- 20.3. Koronan johdosta kokosimme yhteistyössä Asianajotoimisto Legistumin kanssa ohjeistuksen seuroille
- 30.3. Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen Liikunta ry:n ohjeistus liikunta- ja urheiluseuroille koronapandemian aikana
- 31.3. Mistä apua urheiluseurojen talousahdinkoon?
- 16.4. Yhdistyksille mahdollisuus myöhentää vuosikokouksiaan
- 25.8.Keskisuomalaisten urheiluseurojen kehittämishanke SeuratGO! avustaa seuroja koronakriisin yli
- 30.4.Tukea liikunta- ja urheiluseuroille sekä liikunnan koulutuskeskuksille koronapandemian haittojen lieventämiseksi
- 1.9. Urheiluseurat striimaavat toimintaansa, lupa-asiat tulee huomioida.

Kansanedustajatapaaminen 9.3.

Olimme myös yhdessä Likesin kanssa kansanedustajien kutsusta kuultavana 9.3. Jyväskylässä. Tavoitteena oli korostaa liikunnan merkitystä kansalaisten kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa.

3. Huomioimiset ja palkitsemiset

Vuoden parhaat keskisuomalaiset urheilumenestyjät on valinnut keskisuomalaisten urheiluihmisten esitysten pohjalta Keski-Suomen Liikunnan valitsema palkitsemistyöryhmä.

Palkitsemistyöryhmään kuuluvat työryhmän puheenjohtaja Alpo Peltola, Tommi Roimela sanomalehti Keskisuomalainen, Kalle Pallonen YLE Jyväskylä, Ari Nummela KIHU, Petri Hagman Keljon Viesti, Kari Pirinen Keski-Suomen liitto, Anna-Leena Sahindal Keski-Suomen Liikunta, Minna Truphonen SKI Jyväskylä ja Janina Mäkinen Voimisteluliitto. Työryhmän sihteerinä toimi Keski-Suomen Liikunnan aluejohtaja Petri Lehtoranta.

3.1. Vuoden 2020 keskisuomalaiset urheilijat

Vuoden keskisuomalainen urheilija:	Emma Körkkö
Vuoden vammaisurheilija:	Tikkakosken Tikan Sisu Para Ice Hockey joukkue
Elämänura -palkinto:	Kirsti Partanen
Vuoden keskisuomalainen valmentaja:	Petteri Jouste
Vuoden keskisuomalainen nuori urheilija:	Eemil Helander
Vuoden keskisuomalainen urheiluseura:	JKU Jyväskylä
Vuoden keskisuomalainen seuratoimihenkilö:	Jonna Viitanen, JSA
Vuoden keskisuomalainen joukkue:	Kirittäret
Vuoden keskisuomalainen nuorisourheiluseura:	Uuraisten Urheilijat
Vuoden nuorisourheilun vetäjä:	Mika Rantonen, Harjun Woima
Vuoden lasten liikuttaja:	Keskisuomalaiset opettajat
Maakunnallinen urheiluteko:	Suunta Jyväskylä / SM keskimatka 2020
Jokeri-palkinto:	Joonas Rinne, SaPu

3.2. Vuoden urheiluteot (lajiliittojen valinnat):

Keski-Suomen Hiihto:	Etävalmennus-projekti
Suomen Lentopalloliitto:	LiigaPloki
Suomen Paralympiakomitea:	Jasmine Repo, JKU
Suomen Pesäpalloliitto:	JyPe:n/Kirittärien taloudellinen ja urheilullinen menestys
Keski-Suomen Suunnistus:	Kaisa Klemettisen hiihtosuunnistusmenestys
Suomen Tanssiurheiluliitto:	Jyväsdance ry/Antti-Pekka Pitkänen
Suomen Urheiluliitto:	Äänekosken Urheilijat ry:n yleisurheilujaoston nousu
Suomen Voimisteluliitto:	Keuruun Naisvoimistelijat
TUL:n Keski-Suomen piiri ry:	Jyväskylän Lohi ry

3.3. Vuoden liikuntateot kunnittain (kuntien valinnat):

Hankasalmi:	Kunnan toteuttama kevyen liikenteen väylän rakentaminen aseman ja kirkonkylän taajamien välille
Joutsa:	Flanel ry:n junioritoiminta
Jyväskylä:	Voimala Vaajakoski – yrittäjä Nina Välikangas ja live- ja ulkotreenit
Jämsä:	Himos Trail – polkujuoksutapahtuma
Kannonkoski:	Atte ja Eeva Jäsberg, pienten lasten vanhempien esimerkki perheen liikunnallisesta elämäntavasta
Karstula:	Tarmo Oinonen
Keuruu:	Keuruun Pallo ry.
Kinnula:	Saara Urpilainen, kinnusten monipuolinen liikuttaja
Kivijärvi:	Leena Linnan olohuonejumppa
Konnevesi:	Konneveden Urheilijat ry
Kyyjärvi:	Kyyjärvi Kyky ry:n 75-vuotinen toiminta
Laukaa:	Antti Turpeinen / Vihtavuoren Pamauksen lasten ja nuorten liikunnan kehittämishanke

Luhanka: Kyläyhdistys Luhangan LuJu ry/Luhangan kylätalon portaat
 Multia: Multian Naisvoimistelijoiden kesäjumput
 Muurame: Jätti valinnan väliin vuonna 2020
 Petäjävesi: Sari Kaarinen
 Pihtipudas: LiigaPlokin talkootoiminta
 Saarijärvi: Marko Laitisen ja Janne Messalan vapaaehtoistyön FC-Saarijärven P03 jalkapallojoukkueen valmentajina
 Toivakka: Andreas Galler
 Uurainen: Sanna Espo, fysioterapeutti ja seuratoimija
 Viitasaari: Veikko Lindlöf - vapaaehtoinen retkiluistelun ja maastohiihdon reitistöjen ylläpito
 Äänekoski: Sumiaisten Kunto ry, Saarikkaan kuntoradan ja ampuradan kunnostus

3.4. Ansiomerkit

Hallitus myöntää ansiomerkkejä työstä keskisuomalaisen liikunnan ja urheilun kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan hyväksi.

Ansiomerkkejä myönnetään henkilöille tunnustukseksi paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla liikunnan kansalaistoiminnan piirissä tehdystä työstä lasten ja nuorten liikunnan, aikuisten harraste- ja terveysliikunnan, kilpa- ja huippu-urheilun, koululais- ja opiskelijaliikunnan, erityisliikunnan, liikunnan järjestötoiminnan tai muun liikuntaa edistävän toiminnan hyväksi.

Myönnetyt ansiomerkit:

Kultainen ansiomerkki

Pvm.	Nimi	Taustataho	Aihe
25.11.	Kinnunen Janne	Keski-Suomen Liikunta	puheenjohtaja (6 v.)
25.11.	Sahindal Anna-Leena	Keski-Suomen Liikunta	varapuheenjohtaja (6v.)
25.11.	Sivill Mari	Keski-Suomen Liikunta	varapuheenjohtaja (6v.)
25.11.	Nuutinen Laura	Keski-Suomen Liikunta	10 v.
25.11.	Saarela Jyrki	Keski-Suomen Liikunta	10 v.

3.5. Muut huomioimiset

15.2.	Vaajakosken Kuohu	90 vuotta	koulutusseteli 90€
25.8.	Janne Kinnunen	50 vuotta	metsokukko nro. 58
1.12.	Keuruun Naisvoimistelijat ry	70 v.	koulutusseteli 70€

4. Viestintä

Keski-Suomen Liikunta ry:n viestinnän tavoitteena on ajankohtaisen ja oikean tiedon välittäminen, järjestön toiminnasta kertominen sekä vaikuttaminen. Tavoitteeseen pääsemme suunnitelmallisella viestinnällä.

Viestinnän yleisperiaate: *Viestintämme on suunnitelmallista, laadukasta ja oikea-aikaista.*

4.1. Viestinnän tehtävät

1. Tapahtumien, koulutusten ja tilaisuuksien viestintä
2. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen
3. Verkostoitumisen edistäminen
4. Toimiva sisäinen viestintä

Perusviestimme: *"KesLi edistää keski-suomalaisien hyvinvointia liikunnan ja urheilun avulla", jota toteutamme*

1. Lisäämällä osaamista
 - innostavat koulutukset
 - laadukas konsultointi
 - säännöllinen tiedonvälitys
2. Toimimalla
 - innostamme liikkumaan
 - tarjoamme elämyksiä
 - rakennamme yhteisöllisyyttä
3. Vaikuttamalla
 - liikunnan ja urheilun arvostuksen ylläpito
 - tiedonvälitys kohderyhmille ja verkostoille
 - yhteistyö samojen tavoitteiden suunnassa toimivien kanssa

4.2. Viestinnän osa-alueet

1. Sisäinen viestintä
 - Office 365-välineet
 - viikkopalaverit
2. Tapahtumat, koulutukset ja tilaisuudet
 - Sähköposti-uutiskirje; "KesLi-info" 2000 tilaajaa
 - Kotisivut: www.kesli.fi
 - Facebook: www.facebook.com/keski-suomenliikunta 1225 seuraajaa
 - Youtube: www.youtube.com/user/Keslitube
 - Mediatiedotteet, lehdistötilaisuudet ja -tapaamiset
3. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen
 - Mediatiedotteet, mediasuhteet
 - asiantuntijatyöryhmät, verkostot, tapaamiset
 - Asiantuntijakirjoitukset, kolumnit

Viestinnän päävastuu on puheenjohtajalla ja aluejohtajalla, asiakohtaiset viestit sovitaan sisällön perustella. Yleisviestintää toteuttaa toimisto. KesLillä on kriisiviestintäohjeisto.

Teemme säännöllistä yhteistyötä keski-suomalaisen median kanssa, kuten sanomalehti Keski-suomalainen (Meidän juttu), YLE Jyväskylä ja Suur-Jyväskylän lehti (lasten ja aikuisten harrasteliitteet 2 krt. / vuosi).

5. Lasten liikunnan edistäminen

Tavoite ja missio

Keski-Suomen Liikunnan lasten ja nuorten toimialan missio ja tavoite on, että keskisuomalaiset lapset liikkuvat varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten (OKM 2016) ja kouluikäisten fyysisen aktiivisuuden suositusten (OKM 2006) mukaisesti.

Toteutus

5.1. Varhaisvuosien liikunta

Keski-Suomen Liikunta osallistui ”Liikkuva lapsi varhaiskasvatuksessa - yhteistyö ja verkostot lapsen liikkumisen edistäjinä” -hankkeeseen. Hankkeella on neljä tavoitetta:

1. *Valtakunnallisen Liikkuva varhaiskasvatus ohjelman paikallinen ja maakunnallinen edistäminen*
2. *Maakunnallinen varhaisvuosien liikunnan verkostotyön edistäminen*
3. *Alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä liikunnallisen elämäntavan edistäminen*
4. *Uusien tukimuotojen ja sisältöjen kehittäminen varhaiskasvattajien liikuntakasvatustehtävän auttamiseksi.*

Keski-Suomen kunnat ovat nimenneet osallistujat Keski-Suomen varhaisvuosien liikunnan verkostoon. Koronaviruksen leviämisen rajoitustoimenpiteiden vuoksi verkostotapaamista jouduttiin siirtämään ja lopulta pidettiin hyvin pienellä osallistujamäärällä. Koska verkostotapaamisia ei pystytty järjestämään alkuperäisen suunnitelman mukaisesti, niin pyrittiin lisäämään yhteydenpitoa puhelimitse, sähköpostilla ja Teams tapaamisissa. Lisäksi kehitettiin Lapset Liikkeelle Keski-Suomessa verkkolehteä (kts. 5.5.). Varhaisvuosien liikunnan koulutuksia järjestettiin mahdollisuuksien mukaan. Erityisesti pyrittiin toteuttamaan verkossa toteutettavia koulutuksia, joissa ei ole käytännön harjoituksia.

5.2. Liikkuva koulu ja liikkuva opiskelu -ohjelmat

Keski-Suomen Liikunta toteutti kaikkien liikunnan aluejärjestöjen yhteistä ”Lisää liikettä iltapäiviin ja aktiivisuutta koulupäiviin” -hanketta. Hankkeen tavoitteet olivat:

1. *Liikkuva opiskelu ohjelman tunnetuksi tekeminen toisen asteen oppilaitoksissa*
2. *Perusasteen koulujen Liikkuva koulu ohjelmassa käynnistettyjen toimenpiteiden vakiinnuttaminen pysyväksi toiminnaksi koulujen toimintakulttuurissa*
3. *Lisää liikettä iltapäiviin kehittämistyö*

Keski-Suomesta Liikkuva koulu ohjelmassa mukana 102 koulua ja Liikkuva opiskelu ohjelmassa 20 oppilaitosta. Liikkuva koulu -ohjelman ja Liikkuva opiskelu -ohjelman toteuttamiseen etsittiin uusia toimintatapoja, koska koronaviruksen leviämisen rajoitustoimenpiteet erityisesti perusopetuksen kouluissa eivät mahdollistaneet kouluille suunnattuja mentorikäyntejä, koulujen henkilökunnalle tarkoitettujen työpajojen eikä syksyllä suunnitellun Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu seminaarin järjestämistä. jne. Vuoden aikana pyrittiin aktiivisesti markkinoimaan perusopetuksen kouluille järjestettyjä webinaareja, joiden teemana oli koulupäivän liikunnallistaminen sekä muut Liikkuva koulu -ohjelmaa tukevat sisällöt.

Lisäksi mahdollisuuksien mukaan lisättiin yhteydenpitoa puhelimitse, sähköpostilla ja Teams-tapaamisissa.

2. asteen oppilaitosten Liikkuva opiskelu vastaavien verkostotapaaminen pystyttiin tammikuussa. Lisäksi vuoden aikana 2. asteen oppilaitoksissa pystyttiin kiitettävällä tavalla järjestämään liikuntatutorkoulutuksia.

5.3. Harrastamisen edistäminen ja lisää liikettä iltapäiviin kehittämistyö

5.3.1. Valmentaja- ja ohjaajakoulutus

I-tason valmentajakoulutuksessa jatkettiin hyväksi koettua yhteistyötä Jyväskylän Yliopiston Liikuntatieteellisen tiedekunnan kanssa. Valmennus- ja testausopin opiskelijat saivat hyvää kouluttajakokemusta aidossa koulutustilanteessa sekä palautteen toiminnastaan kouluttajana. Koulutusten teemoina olivat ”Erilaiset välineet nuoren urheilijan fyysisten ominaisuuksien kehittämisen apuna” sekä kamppailulajien valmentajille järjestetty

lajiryhmäkohtainen koulutus. Lisäksi syksyllä toteutettiin valmentajailta, jonka teemana olivat seurakulttuurin kehittäminen sekä seuran yhteisöllisyyden lisääminen.

5.3.2. Lasten Liike - Liikuntakerhotoiminta

Suomen Olympiakomitean, koko liikuntayhteisön, koulujen sekä yritysten yhteisten toimenpiteiden tavoitteena on alakouluikäisten lasten liikuntakerhojen lisääminen. Vuoden aikana keskityttiin erityisesti Lasten liike ohjaajakoulutusten järjestämiseen. Ohjaajakoulutukset järjestettiin uudistetulla toimintatavalla, jossa kokoneille liikuntakerhon ohjaajille on laadittu oma koulutussisältö.

5.3.3. Harrastamisen Suomen mallin edistämistyö

Vuoden aikana järjestettiin useampi tilaisuus, joissa tiedotettiin urheiluseuroja sekä muita yhdistyksiä harrastamisen Suomen mallista ja siihen liittyvästä rahoituksen hakemisesta.

5.3.4. Kuntakohtaiset kehittämishankkeet

Vuoden aikana lasten ja nuorten liikunnan kehittäjä osallistui Viitasaaren ja Laukaan lasten liikunnan edistämistyöhön aktiivisemmin.

5.4. Soveltava liikunta

Soveltavan liikunnan osalta yhteistyötä jatkettiin Paralympiakomitean, Jyväskylän Yliopiston ja Jyväskylän kaupungin kanssa. Keväälle ja syksyille suunnitellut soveltavan liikunnan koulutukset eivät Korona-tilanteen vuoksi toteutuneet.

Perjantaksi 18.9. Finlandia Marathonin Liikuntapääkaupunki Expon yhteyteen suunniteltua VALTTI- kick off tapahtumaa ei voitu järjestää koronan takia. Erillinen VALTTI Kick off –tapahtuma järjestettiin kuitenkin Vivecassa pe 18.9. Paikalla oli kymmenen lasta ja nuorta perheineen. Paikalle oli akutsuttu myös VALTTI-ohjaajia ja nuoria perheineen. Tapahtuma onnistui hyvin.

Soveltavan liikunnan edistämiseksi urheiluseuroissa lähdimme mukaan myös Avoimet Ovet -hankkeeseen (osiossa 9.4.).

5.5. Lapset liikkeelle Keski-Suomessa -verkkolehti

Koronaviruksen leviämisen rajoitustoimenpiteet vaikeuttivat lähiopetuksessa pidettävien koulutusten toteuttamista. Korvaavana toimenpiteenä päätettiin alkaa julkaisemaan verkkolehteä Lapset liikkeelle Keski-Suomessa. Keskisuomalaista lasten liikunnan verkkolehden tuottamista oli suunniteltu jo aiemmin. Lehden tavoitteena on monipuolistaa osaamisen kehittämisen keinoja sekä tehostaa lasten liikunnan viestintää. Verkkolehden kohderyhmänä ovat varhaiskasvattajat, koulutoimijat, lasten ja nuorten valmentajat ja ohjaajat, lasten liikuntatoimintaa järjestävät yhteisöt sekä kaikki lasten liikunnasta kiinnostuneet.

Lehden sisältönä tulevat olemaan asiantuntijoiden haastattelut ja heidän kirjoittamansa kolumnit, hyvien mallien ja toimintatapojen esittely, ajankohtaisten asioiden puntarointi sekä muut lasten ja nuorten liikuntaa monipuolisesti käsittelevät teemat. Verkkolehti on kaikkien halukkaiden saatavissa veloitusetta ilmoittautumalla postituslistalle. Verkkolehden artikkeleissa käsitellään alle kouluikäisten liikuntaa, lasten ja nuorten kilpaurheilua, harrasteliikuntaa, koululiikuntaa, soveltavaa liikuntaa sekä omatoimista liikkumista.

5.8. Lasten ja nuorten liikunnan koulutukset

<u>Pvm.</u>	<u>Koulutus, paikka</u>	<u>osallistujamäärä</u>
16.1.	Erilaiset välineet nuoren urheilijan fyysisten ominaisuuksien kehittämisen apuna, Jyväskylä	26
21.1.	Liikuntatutorkoulutus, Jyväskylä	18
24.1.	Keski-Suomen 2. asteen oppilaitosten Liikkuva opiskelu verkostotapaaminen, Jyväskylä	16
28.1.	Kamppailulajien valmentajakoulutus, Jyväskylä	10
29.1.	Pohjoisen Keski-Suomen Ammattioppilaitoksen (POKE) liikuntatutorkoulutus, Äänekoski	9
13.2.	Jyväskylän liikunnanopettajien tapaaminen,	12
4.3.	Varhaisvuosien liikuntasuosituksien käytäntöön koulutus, Keuruu	10

26.4. ja 3.5.	Lasten liikuntaleikkikoulun ohjaajakoulutus, teams + käytäntö Jyväskylä	14
27.4.	Tapahtumajärjestäjien koulutus, teams	15
11.8.	Lapset urheiluseurassa 2020-luvulla, Jyväskylä	
17. ja 20.8.	Lasten liike ohjaajakoulutus (uudet ohjaajat), Jämsä	8
18.8.	Lasten liike ohjaajakoulutus (kokeneet ohjaajat), Jämsä	10
19.8. ja 26.8.	YIT Juoksukoulu	
10.9.	Liikuntatutorkoulutus (koulunkäyntiavustajat) Jyväskylän Kristillinen opisto	12
22.9.	Varhaisvuosien liikunnan Keski-Suomen verkostontapaaminen, Äänekoski	8
24.9.	Valmentajailta, Jyväskylä	25
6.10.	Haastavien tilanteiden kohtaaminen ohjaajana ja valmentajana, Laukaa	12
7.10.	Liikuntatutorkoulutus Äänekosken lukio,	11
8.10.	Liikuntatutorkoulutus (Nuoriso- ja yhteisöpedagogiikan opiskelijat) Jyväskylän Kristillinen opisto,	14
27.10.	Liikuntatutorkoulutus Hankasalmen lukio,	12
29.10. ja 4.11.	Lasten liike ohjaajakoulutus, Laukaa	9
5.11.	Liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeiden hakuinfo, teams	60
10. ja 17.11.	Lasten liike ohjaajakoulutus, Saarijärvi	9
11.11.	Varhaisvuosien liikuntasuosituksien käytäntöön koulutus (perhepäivähoitajat), Keuruu	10
16.11.	Vekaravipellyskoulutus, Keuruu	16
23.11.	Haastavien tilanteiden kohtaaminen ohjaajana ja valmentajana, Toivakka	12
2.12.	Tervetuloa ohjaajaksi (Ampumahiihtoliitto), Keuruu	5
5.12.	Lasten liike ohjaajakoulutus, Muurame	20
10.12.	Lasten liikunnan ohjaajakoulutus, Joutsa	12

29 koulutusta, 395 osallistujaa

6. Nuorten ja aikuisten liikunnan edistäminen

Toimialan toimintamuotoina ovat verkostotyö, koulutus, kunnille ja työyhteisöille kohdistuvat palvelut sekä tapahtumat. Pääperiaatteena on arki- ja terveys- ja kuntoliikunnan sekä terveellisten elämäntapojen edistäminen. Toimenpiteitä toteutetaan ennen kaikkea terveyttä ja hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhdessä, mutta myös omatoimisesti. Muun muassa Opetusministeriörahoitteisen Liikkuva aikuinen –ohjelman (ent. KKI – ohjelma) tavoitteiden ja toimenpiteiden tukeminen on jo pitkään ollut toiminnan sisällöissä tiiviisti.

Maakunnan asukkaiden suuntautumista terveelliseen elämäntapaan pyritään edistämään koulutuksellisin, vuorovaikutuksellisin ja kokemuksellisin keinoin tarjoamalla tietoa, taitoja ja käytännön liikuntakokemuksia. Verkostotyö painottuu liikuntakentän asiantuntijana toimimiseen erilaisissa maakunnallisissa ja valtakunnallisissa foorumeissa. Vuonna 2020 edellisiä toimenpiteitä toteutettiin myös kahden hankkeen puitteissa; Meijän Perhe Liikkeellä ja Liikuttava Suomi -hankkeissa.

Keski-Suomen Liikunta ry on saanut useana vuonna palkkatukea KKI -ohjelmalta terveysliikunnan kehittäjän (KesLillä aikuisliikunnan kehittäjä) palkkaukseen. Vuonna 2020 vastaavaa tukea haettiin nyt suoraan Opetus- ja kulttuuriministeriöltä Liikunnan aluejärjestöjen yhteisesti tuottamalla Liikuttava Suomi -Hankkeella. Hakuprosessia ja hanketta hallinnoi Lounais-Suomen Liikunta ja urheilu ry. OKM myönsi kyseiselle palkkatukihankkeelle avustuksen liikunnallisen elämäntavan kehittämisavustuksista.

Tavoitteet

Aikuisliikunnan toimialan tavoitteina vuonna 2020 olivat:

1. Liikuttava Suomi – hankkeen tavoitteet yhdistyivät vahvasti Liikkuva aikuinen -ohjelman tavoitteisiin Liikuntaneuvonnan ja työyhteisöliikunnan kehittäminen sekä näihin liittyvä viestintä. KKI – ohjelman nimellä toiminut ohjelma muuttui Liikkuva Aikuinen -ohjelmaksi, joka uudisti vuoden aikana myös strategiansa. Yhteistyötä ohjelman ja Liikunnan aluejärjestöjen välillä työstettiin uuden strategian suunnassa. Kuntien, yhteisöjen, seurojen ja yritysten ja työyhteisöjen kanssa ja kautta kehitetään konkreettisia toimintamalleja aikuisväestön liikkumisen lisäämiseksi.
2. Terveiden- ja hyvinvoinnin edistämisen hankkeita syntyy maakuntaan ja kuntiin. Nämä hankkeet ja projektit tuottavat toimintamalleja ja toimintaverkostoja, jotka lisäävät ja kehittävät aikuisten liikkumisen mahdollisuuksia ja lisäävät liikkumista Keski-Suomessa. Koulutuksilla lisätään toimijoiden valmiuksia tuottaa ja toteuttaa terveyttä edistävää liikuntaa ja palveluita. Meijän Perhe Liikkeellä ja Liikunnasta hyvinvointia Keski-Suomeen -hankkeet ovat esimerkkejä tällaisesta hankkeista, joita Likes ja KesLi toteuttavat yhteistyössä pilottikuntien kanssa.
3. Terveys- ja kuntoliikunnan tapahtumilla tavoitetaan aikuisikäistä väestöä ja perheitä. Positiivisten elämysten ja tavoitteellisuuden kautta ihmisten liikkuminen lisääntyy. Samalla nostetaan esiin teemoja kuten perhe- ja luontoliikunta sekä kunto- ja kestävyysliikunta terveyden ja hyvinvoinnin edistäjinä.

Toteutus

6.1. Terveyttä ja hyvinvointia edistävä projekti- ja hanketoiminta

6.1.1. Liikkuva aikuinen ohjelman -kumppanuus

Vuonna 2020 Liikkuva aikuinen ohjelman kanssa yhteistyössä toteutettavat kenttätöimenpiteet olivat vähäiset johtuen ohjelman uuden strategian ja siihen liittyvän viestinnän työstämisestä sekä koronapandemiasta. Liikunnan aluejärjestöt kuitenkin jatkoivat liikuttava Suomi -hankkeen palkkatuen resurssilla aikuisten liikkumisen edistämisen toimia kuntien, järjestöjen ja työyhteisöjen suuntaan.

Vahvimpina teemoina olivat edelleen liikuntaneuvonnan edistäminen sekä työyhteisöjen liikkumista ja hyvinvointia edistävät mallit. Käytännössä koronapandemian vuoksi tätä työtä tehtiin pitkälti etätapaamisten, webinaarien ja sähköisten viestintäkanavien avulla.

Liikunta- ja elintapaneuvonnan edistäminen

Aikuisliikunnan kehittäjän liikuntaneuvonnan edistämisen toimet liittyivät tänä vuonna vahvasti perhekeskuksiin suuntautuvan Meijän Perhe liikkeellä -hankkeen toimenpiteisiin sekä Sote -uudistuksen myötä toteutuvien verkostotapaamisiin ja työryhmiin.

Meijän Perhe toiminnan puitteissa käytiin keskusteluita perheiden kanssa asioivien kuntatoimijoiden kanssa, erityisesti hankkeen pilottikuntien (Joutsa, Keuruu, Laukaa ja Petäjävesi) kanssa, mutta myös laajemmin maakunnallisessa perhekeskusverkostossa. Perhekeskukset tarjosivat alustan myös elintapa- ja liikuntaneuvonnan asioiden esiin nostamiseen myös sellaisten toimijoiden kanssa, jotka eivät perinteisesti ole liikkumisen puheeksi ottajia tai liikuntaneuvonnan antajia.

Uuden Keski-Suomen soteuudistus -hankkeen tuottamissa ja verkosto- ja työryhmätapaamisissa kohdattiin pääosin perinteisempiä sote- ja terveydenhuolto -sektorin toimijoita. Vuonna 2020 maakunnallinen elintapaneuvonnan kehitystyö otti selviä edistysaskeleita. Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin ja Keski-Suomen sote uudistuksen yhdessä koordinoimissa elintapaneuvonnan maakunnallisessa kehitysryhmässä ja sen alatyöryhmän toimivassa liikuntaneuvonnan työryhmässä oli mahdollisuus aktiivisesti vaikuttaa maakunnalliseen liikuntaneuvonnan kehittämiseen.

Jyväskylän kaupungin kanssa liikuntaneuvonta yhdistyi vahvasti Jyväskylän Voimaa Vanhuuteen -ohjelman toteutukseen, terveyspalveluiden liikkumisen edistämisen toimenpiteisiin sekä myös Liikuntapääkaupunki -konseptiin. Esimerkkejä kehitystyöstä ovat terveyspalveluiden liikuntapolkujen kehitystyö ja ryhmäliikuntaneuvonnan prosessien kehittäminen.

Liikuntaneuvonnan asioita päästiin käsittelemään myös KesLin ja Likesin yhteisen Liikunnasta hyvinvointia Keski-Suomeen hankkeen pilottikuntien kehitystapaamisissa (Joutsa, Laukaa, Petäjävesi, Viitasaari, Pihtipudas).

6.1.2. Meijän Polku - liiku ja huilaa Keski-Suomessa

Meijän Polku, keski-suomalaisen väestön kansanterveyden ja hyvinvoinnin edistämisliikkeen parissa toteutui monia viestinnällisiä kampanjoita erityisesti luontoliikkumisen edistämisen parissa. Luontoliikkuminen nousikin vuonna 2020 koronapandemian seurauksena vahvasti kansan arjen elävöittäjäksi ja voimavarojen lähteeksi. Hyvän asian edistämiseen siis kannatti panostaa.

Käytännön toimenpiteitä olivat Jyväskylän joukkoliikenteen kanssa toteutettu Luontopysäkki -konseptin lanseeraus ja ensimmäinen Keski-Suomen reitistöviikko syyskuussa. Näiden toteutuksessa KesLin aikuisliikunnan kehittäjä teki yhteistyötä muiden Meijän Polun ydintoimijoiden kanssa. Myös kestävän liikkumisen teemoja nostettiin esiin erityisesti Meijän Polun kautta sekä KesLin omissa viestintäkanavissa. Kestävään liikkumiseen liittyvistä valtakunnallisista avustuksista jaettiin myös tietoa kunnille ja yhdistyksille. Meijän Polulla on omat nettisivut osoitteessa www.meijanpolku.fi.

6.2. Verkostotyö

Verkostoitumista ja verkostovaikuttamista tapahtuu monissa eri yhteyksissä, ja tavoitteena on toimia näissä monialaisissa verkostoissa liikunnan asiantuntijana ja aktiivisena vaikuttajana. Vuonna 2020 KesLillä ei ollut aikuisliikunnan verkostoissa nimettyä vetovastuuta.

Kappaleessa 6.1. kuvattiin omien hankkeiden, kuten Meijän Perhe Liikkeellä, Liikunnasta hyvinvointia Keski-Suomeen sekä Liikkuva aikuinen ohjelman ja Keski-Suomen uusi Sote -hankkeisiin liittyvästä verkostotyöstä. Myös Meijän Polku toiminta jo itsessään on verkostotyötä ja tarjoaa myös jatkuvasti mahdollisuuksia verkostoitua maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin hyvinvoinnin, luontoliikunnan ja kestävän kehityksen teemojen parissa. Meijän Polku on esitelty mm. Tapion Kansanterveyttä metsästä -webinaareissa ja useissa muissakin Meijän Polun teemoihin liittyvissä tapahtumissa ja webinaareissa.

Vuoden ehdottomia kohokohtia oli Meijän Polun esittely hyvänä mallikäytänteenä YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO:n "[Forests for Human Health and Well-Being](#)" -raportissa, sekä hyvänä käytäntönä [Interreg Europe](#)-ohjelman avoimella Policy learning platformilla. Lisäksi Keski-Suomen reitistöviikko esiteltiin hyvänä esimerkkinä [Elämänmittainen lähiviherpolku](#) -julkaisussa.

Meijän polun sivuston kävijämäärä ylitti marraskuussa 50 000 kävijän rajan. Blogissa julkaistiin vuoden mittaan 16 kirjoitusta liittyen ydinteemoihin luonto, lepo, liikunta ja osallisuus. Myös sosiaalisen median kanavat olivat ahkerassa käytössä ja seurannassa. Kiinnostusta ja sovelluksia mm. vuosikellon ja hyvinvointihaasteiden hyödyntämiseen erilaisissa yhteyksissä on alkanut ilmaantua eri puolilta Suomea.

6.3. Arkiliikunnan edistäminen

Arkiliikunnan edistäminen on jo peruslähde KesLin liikunnan edistämisen tehtäväkentässä. Tavoitteena on edistää matalan kynnyksen liikkumista koko elämänkulun aikana. Keinoina ovat olleet pitkälle vaikuttamistyö päätöksenteossa ja verkostoissa sekä hankkeet ja projektit. Valtakunnallisia kampanjoita kuten Porraspäiviä (Liikkuva aikuinen ohjelma) ja Pyöräilyviikkoa (JKL ja JYPS) ja Unelmien liikuntapäivää (Olympiakomitea) markkinoitiin KesLin sähköisissä kanavissa. Tässäkin kokonaisuudessa Meijän Polun viestintä ja toimenpiteet on mainittava merkityksellisenä kokonaisuutena.

6.4. Toimintakykyä työelämään

Työyhteisöliikunnassa tavoitteena on ollut vahvistaa KesLin asemaa työyhteisöliikunnan asiantuntijana siihen liittyvissä verkostoissa ja toisaalta lisätä yritysten tietoa ja osaamista työyhteisöliikunnan suunnittelussa ja totutuksessa. Lisäksi KesLi tarjoaa liikuttamisen palveluita yrityksille ja yhteisöille.

KesLi tuottaa julkisen hallinnon ja yritysten työyhteisöille liikuttamisen ja terveyskunnan mittaamisen palveluita kuten Kehon Kuntoindeksimittauksia ja sisältöjä liikuntapäiviin yms. Vuonna 2020 korona vaikutti vahvasti, eikä edes jo perinteiseksi muodostuneita työyhteisöjen mittaustilaisuuksia voitu toteuttaa. Urheiluseura O2:n harrasteryhmiä testattiin syksyllä. Syyskuussa KesLi järjesti koronaturvallisuus huomioiden KesLin hyvinvointiviikon, jonka aikana yksityishenkilöt saattoivat tulla kehonkoostumus – tai Kehon kuntoindeksimittauksiin. Keuruun kaupungin sivistystoimen tilaamana toteutettiin Firstbeat -hyvinvointimittaukset lukion urheilulinjan opiskelijoille.

Vuoden aikana Liikunnan aluejärjestöjen yhteistapaamisissa kehitettiin työyhteisöliikunnan ja työhyvinvoinnin osaamista ja tuotteistusta. Vuodenvaihteessa 2019 - 2020 lanseerattiin Liikunnan Aluejärjestöjen yhteinen Buusti360 -hyvinvointi palveluiden tuotenimike. Sitä kehitetään yhteisesti ja toistaiseksi ilman yhtiömallia. Jokainen alue (15) on sitoutunut mukaan yhteistyöhön ja käyttämään tuotenimikettä ja sen ulkoasua oman alueensa työyhteisöille kohdistuvassa palvelutarjonnassa. Koronavuonna näitä Buusti360 -palveluita markkinoitiin KesLin verkko- ja some –kanavissa alueiden vuorollaan tuottamalla blogikirjoituksilla ja kampanjoimalla mm. yhteistyöstä taukoliikuntaohjelman Break Pron kanssa. Myös muutamille työyhteisöille tarjouksia kirjoitettiin kontaktien syntymisen jatkona, mutta ne eivät näin koronan -pandemian aikana johtaneet toteutuksiin asti. Ensimmäisen vuoden onnistumisiin lukeutuu Buusti360 webinaarisarja, joka käsitti kolme tunnin mittaista asiantuntijaluentoa. Koko valtakunnassa webinaari tavoitti n. 7000 katsojaa. Työyhteisöinä mukana oli kuntatyönantajia, sairaanhoitopiirejä ja yrityksiä.

6.5. Koulutus ja tapahtumat

Vuonna 2020 aikuisliikunnan toimialalla koulutuksia toteutui vähän. Mm. Meijän Perhe Liikkeellä -hankkeeseen liittyen erityisesti urheiluseuroille suunnattua Hyvä arki lapselle koulutuksen sovellusta ”Seurayhteisö lapsen kasvun tukena” ja Liikkujan apteekkien maakunnallista verkostotapaamista ei saatu toteutettua. Liikunnan aluejärjestöjen yhteistyöllä verkkototeutuksina toteutui 5.5. Iloa ikääntyvien liikuntaan urheiluseurassa (ESLU, Ikäinstituutti) ja Liikkujan apteekkeille suunnatut koulutukset (ESLU) (25.8. ja 13.11.) Liikuntaa lääkkeeksi ja 8.12. Liikunta osana arkea -koulutukset. KesLin aikuisliikunnan kehittäjä vastasi Seniorit urheiluseuraan, kolmena verkkotyöpajana toteutuneesta kokonaisuudesta ESLU:n ja Ikäinstituutin tukemana.

Aika	Tilaisuus	Osallistujamäärä
7.10.-10.11.	Seniorit urheiluseuraan -työpajat (3)	12
17.11.	Hyvä arki Lapselle -työpaja	9
3.12.	Hyvä arki Lapselle -työpaja	7
8.12.	Liikuntaa lääkkeeksi, Liikkujan apteekit	4
	Yhteensä	32 osallistujaa

Eri kuntien, työ- ja muiden yhteisöjen hyvinvointiprojekteissa KesLin aikuisliikunnan toimiala mittasi tänä vuonna 46 henkilöä.

JKL uusi apteekki, hyvinvointi-ilta	6
O2 KKI salibandy InBody -mittaukset	8
Keuruun kaupunki Lukio Firstbeat hyvinvointianalyysi	14
KesLin Hyvinvointiviikko; InBody ja Kehon kuntoindeksi	18
Yhteensä	46 henkilöä

7. Seuratoiminnan edistäminen

Tavoite

Keski-Suomen Liikunnan tavoitteena on keskisuomalaisten urheiluseurojen jatkuva hyvinvointi, kehittyminen ja menestyminen, seurajohdon osaamisen kehittyminen sekä hallittu, suunnitelmallinen työpaikkojen syntyminen urheiluseuroihin. Seuratoiminnan laadun parantamisessa, organisoidun liikunnan ja urheilun haluttavuus lisääntyy ja siihen osallistuu yhä kasvava joukko keskisuomalaisia.

Vuonna 2020 KesLin jäsenseuroissa oli kaikkiaan noin 43 000 jäsentä. Viimeiseen viiteen vuoteen jäsenmäärät ovat olleet tasaisessa kasvussa mutta vuoden 2020 aikana tapahtui noin 7000 jäsenen lasku verrattuna vuoteen 2019.

Toteutus

Seurakehittäjän työskentely painottui urheiluseurojen toimivuuden kehittämiseen. Työ oli konsultointia, tiedottamista, prosessien juoksutusta, koulutusta, koulutusten organisointia sekä seuratoimijoiden verkostojen luontia ja ylläpitoa. Pandemian aikana seurojen konsultointi lisääntyi huomattavasti, koska seuramatkat olivat täysin ennalta arvaamattomia haasteita. Erityisesti painottui seurojen talousneuvonta. Koulutustilaisuudet siirrettiin maaliskuusta lähtien verkkoon ja seuramatkat toteutettiin nopeasti hyödyntämällä KesLin Zoom- ja Teams-tilaisuudet ja koulutukset.

KesLin seurakehittäjä teki yhteistyötä lajiliittojen seurakehittäjien, toisten aluejärjestöjen seurakehittäjien, KIHU:n työntekijöiden, Likesin työntekijöiden, Liikuntatieteellisen tiedekunnan yhteiskuntatieteiden henkilöstön, Jyväskylän urheiluakatemian työntekijöiden sekä Olympiakomitean seuratiimin kanssa. Lisäksi seurakehittäjä teki yhteistyötä Keski-Suomen kuntien liikunnan viranhaltijoiden kanssa Seurafoorumien ja koulutusten toteutuksessa. Erityisesti seurakehittäjien ja toiminnanjohtajien verkoston toiminta tiivistyi vuoden aikana.

7.1. Koulutukset

7.1.1. Seurojen hallinnon koulutusten määrät ja osallistujamäärät:

Urheiluseuran verotus	2	22
Urheiluseuran johtaminen	3	21
Urheiluseuran hätäensiapu	2	46
Urheiluseuran talous	3	35
Urheiluseuran Hyvä hallinto	2	21
Keskisuomalainen urheiluseuratoiminta	1	36
Joukkueenjohtajakoulutus	1	14
Urheiluseuran korona-avustusten haku	4	67
Urheiluseuran varainhankinta	2	16
Lapset urheiluseurassa 2020 luvulla	1	32
Häirintävapaa urheilu	1	17
Vastuullinen urheilujohtaminen	1	72
Maahanmuuttajien kotouttaminen seuratoiminnan avulla	3	21
Työaikalain uudistusten vaikutukset urheiluseurassa	1	18
Urheiluseuran rekrytointi	2	35
Sosiaalinen media urheiluseuran jäsenpalvelujen markkinoinnissa	1	19
Seuratuki-info	2	37

Yhteensä: 32 koulutusta 529 osallistujaa

7.1.2. Seurojen kehitysillat

Jyväskylän kaupungin kanssa yhteistyössä aloitettu Seurat GO! seurojen tuki- ja kehityshankkeen avulla pystyttiin tarjoamaan ohjattu seurakehitysprosessi hankkeeseen valituille seuroille maksuttomana. Kehityshanke jatkuu vuonna 2021. Seuroille toteutettiin kehitysilloja seuraavasti:

Koulutuksellisten kehitysilojen määrä		Osallistujamäärä
Diskos	4	20
FC Vaajakoski	3	15
JNV	2	10
JYP juniorit	3	15
LiigaPloki	3	15
SKI Jyväskylä	3	15
Äänekosken Huima	2	20
Lisäksi pienimuotoisemmassa prosessissa:		
Jyväskylän ITF Taekwondo	3	15
Honsu juniorit	1	9
Hankkeen ulkopuolella toteutettiin myös seurakehitysprosessi seuraavissa seuroissa		
Joutsan Pommi	2	18
Yhteensä	26 tilaisuutta	152 osallistujaa

KesLin omien koulutusten lisäksi KesLin seurakehittäjän koulutuspalveluja tilasivat Pesäpalloliitto, Voimisteluliitto, KymLi ja EKLU **yhteensä 10 tilaisuutta**.

7.2. Verkostotyö

7.2.1. Toiminnanjohtajaverkosto

Seurojen toiminnanjohtajien verkostotapaamisia jatkettiin ja tapaamisia järjestettiin kuusi vuoden aikana. Verkostotapaamisten sisällöt olivat aina koulutuksellisia. Toiminnanjohtajat osallistettiin myös sisältöjen tuottamiseen. Toiminnanjohtaja-verkostoon ovat osallistuneet lähes kaikkien seurojen toiminnanjohtajat.

Kaikkiaan 30 keskisuomalaisessa yhdistysmuotoisessa seurassa on päätoiminen hallinnollinen työntekijä. KesLin seurakehittäjä toimii toiminnanjohtajien sparrarina ja toiminnanjohtajat ovat antaneet positiivista palautetta verkostotapaamisista. Verkostolla on myös ollut vaikuttavuutta seurojen kehittymiseen. Toiminnanjohtajat ovat saaneet toisiltaan tukea, vinkkejä ja ohjeita työhönsä. Verkosto on erityisen tärkeä aloitteleville toiminnanjohtajille.

Koronavuosi oli erityisen raskas työvuosi urheiluseurojen toiminnanjohtajille ja seurakehittäjä käytti paljon aikaa toiminnanjohtajien tukemiseen. Keski-Suomen seuroissa tapahtui myös toiminnanjohtajien ja muiden seurojen työntekijöiden lomautuksia ja irtisanomisiakin.

Seurojen toiminnanjohtajien verkostotapaamisia järjestettiin yhteensä kuusi kertaa, kerran LIVE-tapaamisena ja viidesti Teams-tilaisuutena. **Osallistujia tapaamisissa oli yhteensä 84.**

7.2.2. Seurafoorumit

Seurafoorumi on paikallinen urheiluseurojen, kunnan ja KesLin yhteistyöfoorumi. Toiminta on kaikille avointa. Seurafoorumin tavoitteena on paikallisen liikunta- ja urheilukulttuurin vahvistaminen, tiedon jakaminen, vaikuttaminen ja osallistaminen. Toiminnalla kehitettiin paikallista yhteistyötä. Seurafoorumeihin ovat tervetulleita kaikki alueen liikunta- ja urheiluseurojen edustajat. Käytännössä Seurafoorumeihin osallistuneet seurat ovat olleet KesLin jäsenseuroja, aktiivisia ja kehityshaluisia seuroja. Kuntien liikunnan viranhaltijat ovat antaneet toiminnasta myös positiivista palautetta KesLille. He ovat nähneet KesLin roolin, Seurafoorumien juoksuttajana, positiivisena ja omaa

työtään helpottavana tekijänä. Seurafoorumeissa on aidosti päästy ratkomaan arkisia liikuntatoiminnan haasteita kunnassa ja yhdessä luomaan parempia toimintatapoja.

KesLi toteutti Seurafoorumit Jyväskylässä, Jämsässä, Keuruulla, Laukaassa, Saarijärvellä, Uuraisilla ja Äänekoskella. Jyväskylässä seurafoorumeja järjestettiin kolmesti, muilla paikkakunnilla kerran. **Yhteensä Seurafoorumeihin osallistui 246 osallistujaa.**

7.3. Seuratuki ja Koronatuet

Seuratoiminnan yksi tärkeä tukemisen muoto on seurojen auttaminen toiminnan suunnittelussa. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä seuratuki tarjoaa tähän luontevan toimintamallin. Vuoden 2020 aikana seurakehittäjä auttoi ja sparrasi keski-suomalaisia seuroja tulevaisuuden suunnittelussa. Seurojen kanssa pidettiin hallitusten kehitysiltoja, koko seuran kehitysiltoja, työntekijöiden tai puheenjohtajan kanssa tapaamisia tai seuran hankesuunnitelman tarkastelua. Lähes kaikki sparratut seurat hakivat seuratukea vuodelle 2021.

Vuonna 2020 Keski-Suomeen saatiin yhteensä 267 500€. Keski-Suomeen tuli tukea maakunnista kolmanneksi eniten, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen jälkeen. Seuramäärään suhteutettuna Keski-Suomi onnistui Seuratuen hakemisessa erinomaisesti ja rahalla on ollut merkittävää vaikutusta seurojen kehittymiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön koronatukien hakemisessa seurakehittäjä auttoi myös KesLin jäsenseuroja. Tukea myönnettiin seuroille yhteensä 199 500€. Tukiraha helpotti huomattavasti seurojen selviytymistä poikkeusolojen aikana. Lisäksi Aluehallintovirasto myönsi KesLin seuroille digitaalisen etävalmennuksen toteutukseen kehitysrahaa yhteensä 87 300€.

7.4. Yhteistyö

7.4.1. KIHU ja Likes yhteistyö

KesLin, Kihun ja Likesin yhteistyö on pääasiallisesti asiantuntijayhteistyötä. Seurakehittäjä saa tuoretta tutkittua tietoa suoraan tutkijoilta ja Seurakehittäjä jakaa kokemuspohjaista tietoa edelleen tutkijoille. Saumattomasta yhteistyöstä hyötyvät erityisesti alueen seurat, jotka saavat käyttöönsä toimintamalleja muualta Suomesta ja ulkomailta. Molempien säätiöiden asiantuntijat ovat toimineet myös KesLin koulutuksissa ja tilaisuuksissa luennoitsijoina.

7.5. Tähtiseura -laatuohjelma

Tähtiseura-ohjelma on Olympiakomitean, lajiliittojen ja aluejärjestöjen laatuohjelma, joka kehittää ja tukee seuratoimintaa. Tähtimerkki on tunnus urheiluseuralle, joka täyttää määritetyt laatutekijät kohderyhmänsä osalta. Osa-alueita on kolme: lapset ja nuoret, aikuiset sekä huippu-urheilu. Vihreä Tähtimerkki luovutetaan lasten ja nuorten, punainen aikuisten ja sininen huippu-urheilun Tähtiseuralle. Kaikkien kolmen osa-alueen laatuohjelma saa tunnustuksena täyden kolmivärisen Tähtimerkin. Suomessa on vain neljä kolmivärisen Tähtimerkin omaavaa seuraa ja näistä KesLin jäsenseura on Swimming Jyväskylä.

Seurakehittäjä teki vuoden aikana lajiliittojen seurakehittäjien kanssa Tähtiseura-auditointeja kahteen seuraan. Vuoden 2020 aikana järjestettiin Harjun Woima Jyväskylän ja Keuruun Kisailijoiden suunnistusjaoston auditointitilaisuudet. Seuroista osallistui auditointeihin yhteensä 15 henkilöä. Pandemian ja lajiliittojen seurakehittäjien lomautusten takia useita auditointeja siirrettiin vuodelle 2021.

Seurojen kehitysprosesseissa kolmella seuralla oli tavoitteena Tähtiseura-arvo. Kehitysprosessit päättyivät vuoden 2021 aikana, jolloin todennäköisesti Keski-Suomeen myös saadaan kolme uutta lasten ja nuorten Tähtiseuraa.

Keski-Suomen Tähtiseurat vuonna 2020:

Happee Ry	salibandy	lapset ja nuoret
Harjun Woima Jyväskylä	paini	lapset ja nuoret
Jaguars Spirit Athletes ry	cheerleading	lapset ja nuoret
Jigotai	judo	lapset ja nuoret

JJK Juniorit r.y.	jalkapallo	lapset ja nuoret
Jyväskylän Kenttärheilijat	yleisurheilu	lapset ja nuoret
Jyväskylän naisvoimistelijat	voimistelu	lapset ja nuoret, aikuiset
Jyväskylän Pallokerho r.y.	jalkapallo	lapset ja nuoret
Jyväskylän Voimistelijat-79 ry.	voimistelu	lapset ja nuoret, huippu-urheilu
Jyväslentis ry	lentopallo	lapset ja nuoret
Kaipolan Vire ry	yleisurheilu	lapset ja nuoret
KENSU ry	luistelu	lapset ja nuoret
Keurusseudun Ratsastajat ry	ratsastus	lapset ja nuoret
Keuruun Kisailijat	maastohiihto	lapset ja nuoret
Keuruun Kisailijat ry	suunnistus	lapset ja nuoret
Keuruun Naisvoimistelijat ry	voimistelu	lapset ja nuoret
Keuruun Pallo	jalkapallo	lapset ja nuoret
Korpilahden Pyrintö	lentopallo	lapset ja nuoret
Muuramen Syke ry	voimistelu	lapset ja nuoret, aikuiset
O2-Jyväskylä	salibandy	lapset ja nuoret
Palokan Ilo, voimistelu ja liikunta ry	voimistelu	lapset ja nuoret, aikuiset
Palokan Riento ry	jalkapallo	lapset ja nuoret
Saarijärven Pullistus	suunnistus	lapset ja nuoret
Ski Jyväskylä	maastohiihto	lapset ja nuoret
Suunta Jyväskylä	suunnistus	lapset ja nuoret
Swimming Jyväskylä	uinti	lapset ja nuoret, aikuiset, huippu-urheilu
Tanssi- ja voimisteluseura Illusion Vaajakoski	voimistelu	lapset ja nuoret
Tikkakosken Tikka Ringette	ringette	lapset ja nuoret
Tikkakosken Voimistelu- ja Liikuntaseura ry	voimistelu	lapset ja nuoret, aikuiset
Äänekosken Huima Juniorijalkapallo	jalkapallo	lapset ja nuoret

7.6. Neljän maakunnan seuratyöryhmä

KesLin seurakehittäjä toimi koollekutsujana ja puheenjohtajana neljän maakunnan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Pohjanmaan, urheilujärjestöjen ammattilaisista, seurakehittäjistä, koostuvassa seuratyöryhmässä. Työryhmän tavoitteena on auttaa ja kehittää yhdessä kaikkien neljän maakunnan seuroja sekä oppia toinen toisilta. Työryhmän jäsenet olivat: Perttu Hautala (Pesäpalloliitto) Kirsi Martinmäki (Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu), Tapio Rajamäki (Urheiluliitto) ja Jukka Rautakorpi (Palloliitto).

Yhteiset toimenpiteet:

Vahvistettiin seurojen toimintaedellytyksiä osallistumalla OKM:n myöntämän seuratuen valmisteluun -työryhmä antoi OKM:lle yhteisen lausunnon maakuntien seuroilta tulleista Seuratukihakemuksista.

8. Tapahtumat

Vuoden 2020 aikana Keski-Suomen Liikunta ry järjesti kaksi maakunnallista tapahtumaa: Keski-Suomen Urheilugaalan, sekä Finlandia Marathonin (yhdessä JKU:n kanssa). Valitettavasti koronatilanteen vuoksi jouduimme perumaan KESLI-liikuntaleirin sekä aluepäivät. Maakunnallisten tapahtumien tuottamiseen osallistui koko KesLin henkilökunta.

8.1. Keski-Suomen Urheilugaala 25.1.

Vuosittaisessa Keski-Suomen Urheilugaalassa valittiin vuoden keskisuomalainen urheilija sekä muita urheilun ja liikunnan sektorilla kunnostautuneita henkilöitä ja urheiluseuroja. Vuoden 2019 Keski-Suomen Urheilugaala järjestettiin yhteistyössä Keski-Suomen liiton sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tammikuun 25. päivä Paviljongissa, Jyväskylässä. Juhlissa myös kunnat ja lajiliitot palkitsivat omia toimijoitaan tai tapahtumiaan. Juhla keräsi yhteen maakunnan urheilijat, asiantuntijat ja päätöksentekijät. Illan juonsi Arvo Vuorela. **Osallistujamäärä oli 280 henkilöä.**

8.2. KESLI-liikuntaleiri

KESLI-liikuntaleiri on vuosittain järjestettävä maakunnallinen leiri minkä avulla pyritään innostamaan keskisuomalaisia lapsia liikunnan pariin. Leiriä on järjestetty vuodesta 2003 lähtien. Vuonna 2020 leiriä ei voitu toteuttaa Covid19-pandemian takia. Vuosi oli ensimmäinen KESLI-liikuntaleirin historiassa, jolloin leiriä ei toteutettu.

8.3. Finlandia Marathon 19.9.

Finlandia Marathon on Jyväskylässä järjestettävä kaiken kansan urheilutapahtuma. Reittinä on Suomen kauneimpana liikenneväylänä palkittu, tasainen ja nopea Jyväskylän Rantaraitti. Tapahtumakeskuksena toimii Lutakonaukio ja Jyväskylän Paviljonki. Finlandia Marathonilla oli mahdollisuus valita eripituisia matkoja:

- **Varttimaraton 10,5 km** on vähemmän juoselle tapahtuman lyhyin juoksumatka, josta on hyvä aloittaa. Kokeneille ja kilpailuhenkisille varttimaraton on hyvä haaste pitää vauhtia ja tavoitella hyvää loppuaikaa.
- **Täysmaratonille** aikovalle tasainen ja kaunis Jyväskylän Rantaraitti on erinomainen reitti sekä elämänsä ensimmäistä täysmaratonia juoksevalle, että aiemminkin juoselle.
- **Puolimaraton** on riittävän kova tavoite, mutta ei mahdoton kaikille säännöllisesti liikkuville.
- **Finlandia Kävely** on kaikille liikunnasta ja kävelystä kiinnostuneille tarkoitettu matalan kynnyksen kuntoilutapahtuma.
- **Maratonviesti** on työyhteisöjen, yhdistysten ja kaveriporukoiden ymv. yhteisöllinen liikuntatapahtuma. Se juostaan 5 km:n mittaisina osuuksina. Joukkue muodostuu 4-8 juoksijasta, ja siihen voi kuulua sekä miehiä että naisia. Joukkue voi itse päättää montako osuutta kukin juoksija juoksee.

Koronapandemiasta huolimatta vuonna 2020 Finlandia Marathon pystyttiin järjestämään huomioiden koronaviruksen leviämisen rajoitustoimenpiteet. Koronaviruksen leviämisen rajoitustoimenpiteitä olivat mm. seuraavat asiat.

1. Joustavoitettiin ilmoittautumisjärjestelyjä

- * Edullisimmalla osallistumismaksulla maksaminen mahdollistettiin aina heinäkuun loppuun saakka (aiemmin toukokuun loppuun)
- * Jo tehdyn ilmoittautumisen peruutusehtoja helpotettiin, osallistumisen pystyi siirtämään seuraavalle vuodelle omalla ilmoituksella – ei vaadittu lääkärintodistusta

2. Vähennettiin osallistujia kokoamasta yhtä aikaa sisätiloihin

- * Juoksijanumerot olivat noudettavissa useamman päivän ajan Intersport Tourulasta
- * Osallistujilla ei ollut käytössä yhteisiä varusteiden vaihto- ja peseytymistiloja

3. Vältettiin tilanteita, joissa osallistujat kokoontuvat pienelle alueella

- * Samankin matkan lähdöt toteutettiin pienemmissä ryhmissä porrastetusti
- * Katsojia kerääviä palkintojen jakoja ei toteutettu (pl. SAUL SM-Maraton)
- * Tapahtumassa ei ollut tavoiteaika juoksijoita, joiden taakse aiheutuu ruuhkaa
- * Alkujumppia ei järjestetty
- * Kaikille toimitsijoille ei järjestetty yhtäaikaista infotilaisuutta, vaan kukin vastuualuejohtaja kontaktoi oman ryhmänsä
- * Ohjelmalavaa ja lähtö- ja maalialueen oheisohjelmaa ei järjestetty

Kulujen hallinnan, toimitsijoiden hankkimisen vaikeutumisen sekä pienempään osallistujamäärään sopeutumisen vuoksi tapahtuma järjestettiin yksipäiväisenä lauantaina 19.9.2020.

Osallistujamäärät:	Matka	osallistujamäärä	
	Maraton	544	(sis. SAUL SM-maratonin)
	Puolimaraton	699	
	Varttimaraton	311	
	Maratonviesti	121	(22 joukkuetta)
	Finlandia Kävely	66	
	Yhteensä	1741 henkilöä	

9. Kehittämishankkeet

9.1. Liikunnasta hyvinvointia Keski-Suomeen kuntahanke

Keski-Suomen Liikunta ja Likesi toteuttivat vuoden 2020 aikana pilottihankkeen, jossa selvitettiin, kuinka tietoa ja tutkimusta hyödyntämällä saada aikaan kuntakohtaisia käytännön muutosprosesseja viidessä erikokoisessa keskisuomalaisessa kunnassa. Pilottikunniksi valikoituivat Joutsa, Laukaa, Petäjävesi ja Wiitaunioni (Pihtipudas ja Viitasaari).

Hankkeessa hyödynnettiin lähtötilanteen kartoittamiseksi sekä keskustelun avaamiseksi Likesin tuottamaa Kunta-Virveli tietoaustaa, josta saatiin kuntakohtaisia, eri ikäryhmiä koskevaa tutkimustietoa. Hanke toteutettiin tiiviissä yhteistyössä Likesin asiantuntijoiden kanssa. Hanke otettiin kunnissa hyvin vastaan, ja pilottihankkeen aikana yhdessä kuntien kanssa kehitettiin ja otettiin ”koekäyttöön” hyviä malleja kuntakohtaisen kehittämisen tueksi, ja näitä on tavoitteena lähteä hyödyntämään myös uudessa hankkeessa.

Toimenpiteet vuonna 2020:

Joutsa

Haasteet: 1. Akuutti ohjaajapula
2. Liikkumattomuutta selittävät tekijät?

Toimenpiteet: 1) Seuratoiminnan kehittäminen
- rekrytointikoulutus, lasten liikunnan ohjaajakoulutus, Joutsan Pommin kehitysprosessi
2) Liikkumattomuuden ilmiön tarkastelu
- tutkimuskatsaus sekä hyvinvointikertomustyön sparraus

Laukaa

Haasteet: 1. Seuratoiminnan kehittäminen ja ohjaajaresurssit
2. Liikunta- ja elintapaneuvonnan kehittämistyö

Toimenpiteet: 1) Seuratoiminnan kehittäminen
- Seurafoorumi
2) Liikunta ja elintapaohjaus (palveluketjujen kehittäminen)
- lapset ja nuoret -työryhmä ja aikuiset ja iäkkäät -työryhmä

Petäjävesi

Haaste: Liikunnan edistämisen kokonais kuvan rakentaminen kunnassa: nykytila ja tulevaisuuden tarpeet

Toimenpiteet: 1. Liikunta ja hyvinvointi kysely kuntalaisille
- Kyselyllä selvitettiin liikkuvien/liikuntaa harrastavien ihmisten liikuntatottumuksia sekä tyytyväisyyttä liikuntapaikkoihin ja palveluihin. Tavoitteena kehittää kunnan liikuntapalveluita ja kohdistamaan niitä entistä paremmin, tiedottamaan monipuolisemmin sekä kannustamaan liikkumaan.
2. Hallintokuntien yhteistyön kehittäminen

Wiitaunioni (Pihtipudas ja Viitasaari)

Haasteet: 1. Seuratoiminnan kehittäminen
2. Liikunnan ja urheilun kokonaiskuva kunnassa
3. Liikunnan edistämisen resurssit kunnassa

Toimenpiteet: 1. Seuratoiminnan kehittämistoimenpiteitä jatketaan vuonna 2021
2. Lasten ja nuorten liikuntastrategiatyön käynnistäminen (Viitasaari)
- varhaiskasvatus, koulu ja seuratoiminta
3. Kuntalaiskyselyn toteuttaminen (Pihtipudas)
4. Resurssiselvitystyön käynnistäminen

Osallistujamäärät:

Kunnat	Live	Teams	Osallistujamäärä yht.
Joutsa:	1	2	20
Laukaa:	1	2	18
Petäjävesi:	1		10
Wiitaunioni	1	3	25
		Yhteensä	73 osallistujaa

9.2. Meijän Perhe Liikkeellä -hanke 2020-2022

Meijän Perhe Liikkeellä hanke käynnistyi vuoden 2020 alussa. Rahoitus Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiön (Likes) hallinomalle hankkeelle saatiin THL:n TE määräraha-avustuksista kolmeksi vuodeksi 2020-2022. Keski-Suomen Liikunta on hankkeessa osatoteuttajana kahden kuukauden aikuisliikunnan kehittäjän työpanoksella.

Hankkeen tavoitteena on lisätä tietoisuutta vähäisen liikkumisen ilmiöstä ja fyysisen aktiivisuuden lisäämisen merkityksistä ja mahdollisuuksista, kehitetään yhteistyötä mahdollistavaa yhteistä kieltä ja käsitteistöä, luoda yhteisen hyvinvointityön arvopohjaa ja toimintakulttuuria, edistää liikkumisen puheeksi ottamista ja kokonaishyvinvoinnin tukemisessa osana eri palveluita. Lisäksi lisätään keskinäistä tuttuutta ja tietoa paikallisista yhteistyömahdollisuuksista.

Hankkeen pilottikuntia ovat Joutsa, Keuruu, Laukaa ja Petäjävesi. Koronatilanteen vuoksi paikan päällä tapaamisia ei voitu järjestää kuin aivan vuoden alussa. Niinpä jouduttiin siirtymään etätapaamisiin, panostamaan erilaisiin viestinnällisiin toimiin kuten blogikirjoituksiin ja aktivointimateriaalin tuottamiseen. Hankkeen arviointitarkoituksiin tehdyillä alkutilanteen kartoituskyselyillä ja viestinnällisillä toimenpiteillä saatiin maakunnallista ja valtakunnallistakin näkyvyyttä ja hankkeen tavoitteita edistettyä.

Hankkeen ansiosta on verkostoiduttu maakunnallisesti perhekeskusyhdyshenkilöiden ja Keski-Suomen Uusi Sote – hankkeen kanssa. Hankevastaava Kaisa Koivuniemi Likesin edustajana pääsi mukaan valtakunnalliseen perhekeskusverkostoon sekä esittelemään hanketta valtakunnallisessa verkkoseminaarissa. Olemme mukana myös uuden Liikkuva perhe – ohjelman yhteistyöverkostossa, jota hallinnoi Suomen Latu ry. Tälle vuodelle suunniteltu Meijän Perhe Liikkeelle -hankkeen tuottama maakunnallinen seminaari jouduttiin useaan otteeseen perumaan ja siirtämään eteenpäin. Vuoden lopulla kuitenkin saatiin toteutettua yhteistyössä Mieli ry:n Osaava vanhemmuus - hankkeen kanssa kolme Hyvä arki lapselle -verkkokoulutusta. Pilottikuntien lisäksi nuo koulutukset avattiin koko maakuntaan perhekeskusyhteistyössä oleville järjestö-, yhdistys ja kuntatoimijoille. Niihin osallistui yhteensä noin kolmekymmentä ammattilaista ja yhdistyssektorin vapaaehtoistoimijaa.

9.3. RIVE hanke 1.6.2020 – 31.5.2023

RIVE -hanke tulee sanoista ryhmäytyminen, itsensä tunteminen, vuorovaikutus ja elämäntaidot. Hankkeessa tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista liikunnan keinoin siten, että paikallistason toimijat (esim. kotoutumiseen hankerahoitusta saaneet kunnat/kaupungit, maahanmuuttajien kanssa työtä tekevät järjestöt, yhdistykset ja seurakunnat) saavat työkaluja ja vertaistukea tekemiseensä.

Hankkeen tavoitteet

- Maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla tähtäävien alueellisten/maakunnallisten toimijaverkostojen rakentaminen
- Maahanmuuttajien kotouttamistyötä liikunnan avulla tekevien osaamisen kehittäminen koulutuksen kautta
- Hyvien käytänteiden kerääminen
- Lisätä maahanmuuttajille liikuntaa järjestävien tahojen määrää
- Maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla liittyvän toiminnan integroiminen Liikunnan aluejärjestöjen muuhun normaalitoimintaan

Hanketta hallinnoi Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry ja mukana hanketta yhteistyössä toteuttamisessa ovat Etelä-Savon Liikunta ry, Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry, Hämeen Liikunta ja Urheilu ry, Keski-Pohjanmaan Liikunta ry, Keski-Suomen Liikunta ry, Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry ja Pohjos-Savon Liikunta ry.

Vuoden 2020 aikana seurakehittäjä keräsi verkoston RIVE-hankkeesta kiinnostuneista keskisuomalaisista toimijoista ja tiedotti hankkeen alkamisesta. Hanketta esiteltiin seurojen verkostotapaamisissa, Seurafoorumeissa, toiminnanjohtajaverkostossa ja puheenjohtajaverkostossa. Vuoden 2021 verkostolle suunnattujen koulutusten markkinointi aloitettiin jo vuoden 2020 puolella ja koulutusten sisältöihin kerättiin toiveita verkostolta. RIVE-hankkeen verkostolle markkinoitiin myös Häirintävapaa urheilu ja Vastuullinen Urheilujohtaminen koulutukset, yhteistyössä SUEKIN, Väestöliiton ja Olympiakomitean kanssa.

9.4. Avoimet Ovet hanke 2020-2023

Keski-Suomen Liikunta on mukana kolmevuotisessa hankkeessa, jossa tavoitteena on tukea urheiluseuroja vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien harrastajien mukaan ottamisessa. Hanke toteutetaan yhteistyössä 12 liikunnan aluejärjestön ja seitsemän lajiliiton kanssa. Hanketta rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

Syksyllä 2020 kutsuttiin koolle pilottiseuroiksi mukaan ilmoittautuneet 6 seuraa ja järjestettiin ensimmäinen tapaaminen. Myöhemmin mukaan tuli vielä uusia seuroja, ja nyt Keski-Suomesta mukana on **9 seuraa eri lajeista**.

10. Talous

Keski-Suomen Liikunta selviytyi koronavuodesta onnistuneiden tapahtumien, kehittämishankkeiden sekä kustannustehokkaan toiminnan avulla. Tilikauden tulos oli + 14 988,48€, mikä mahdollistaa toiminnan jätävän kehittämisen.

Tuloslaskelma 2020

KESKI-SUOMEN LIIKUNTA ry

T U L O S L A S K E L M A	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
VARAINHANKINTA		
TUOTOT	195 282,58	267832,68
KULUT		
HENKILÖSTÖKULUT	-274053,27	-285805,20
POISTOT	-498,56	-664,75
MUUT KULUT	<u>-175 841,42</u>	<u>-274566,07</u>
KULUT	-450393,25	-561036,02
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-255110,67	-293203,34
VARAINHANKINTA		
TUOTOT	58774,25	60425,18
KULUT	<u>-405,34</u>	<u>-408,25</u>
VARAINHANKINTA	58368,91	60016,93
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-196741,76	-233186,41
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
TUOTOT	230,24	217,09
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-196511,52	-232969,32
AVUSTUKSET		
VALTION TOIMINTA-AVUSTUS	211500,00	211500,00
MUUT AVUSTUKSET		<u>15500,00</u>
	211500,00	227000,00
Tilikauden yli/alijäämä	14988,48	-5969,32

Tase 2020

KESKI-SUOMEN LIIKUNTA ry

T A S E	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja kalusto	1495,68	1994,24
SIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet	<u>1177,32</u>	<u>1177,32</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT	<u>2673,00</u>	<u>3171,56</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
Ennakkomaksut	13644,14	13408,55
Myyntisaamiset	41396,72	35772,47
Muut saamiset	<u>937,9</u>	<u>1645,91</u>
SAAMISET	55978,76	50826,93
RAHOITUSARVOPAPERIT		
Osakkeet ja osuudet	101158,99	101158,99
RAHAT JA PANKKISAAMISET	<u>75026,76</u>	<u>65133,87</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT	232164,51	217119,79
VASTAAVAA	234837,51	220291,35
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muut rahastot		
Edell.tilik.yli/alijäämä	169945,96	175915,28
Tilikauden yli/alijäämä	<u>14988,48</u>	<u>-5969,32</u>
OMA PÄÄOMA	184934,44	169945,96
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Saadut ennakot	5300,52	3752,00
Ostovelat	3195,49	4634,17
Muut velat	<u>41407,06</u>	<u>41959,22</u>
VIERAS PÄÄOMA	49903,07	50345,39
VASTATTAVAA	234837,51	220291,35

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keski-Suomen Liikunta ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

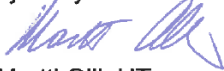
Lausunto

Olen tilintarkastanut **Keski-Suomen Liikunta ry:n** (0953553-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2020. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Kommunikoin hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistan tilintarkastuksen aikana.

Jyväskylä 30. maaliskuuta 2021

Martti Olli, HT

Alvanranta 51
40270 Palokka

Liite: Keski-Suomen Liikunta ry lukuina:

Lasten ja nuorten liikunta

- koulutukset: 29 koulutusta, 395 osallistujaa

Aikuisliikunta

- koulutukset: 4 koulutusta, 32 osallistujaa
- testaukset: 4 testaustapahtumaa, 46 henkilöä

Seurakoulutukset

- hallinnon koulutukset: 32 koulutusta 529 osallistujaa
- kehitysillat: 26 tilaisuutta 152 osallistujaa
- seuratuki-infot: 2 tilaisuutta, 54 osallistujaa

Verkostotyö

- Kansanedustajatapaaminen: 1 tilaisuus, 10 osallistujaa
- seurojen toiminnanjohtajaverkosto: 5 tilaisuutta, 95 osallistujaa
- seurojen puheenjohtajaverkosto: 1 tilaisuus, 14 osallistujaa
- Varhaisvuosien liikunnan kehittäjien verkosto: 2 tilaisuutta, 27 osallistujaa
- Keski-Suomen lukioiden verkosto: 1 tilaisuus, 20 osallistujaa
- Liikunnanopettajien verkosto: 1 tilaisuus, 18 osallistujaa
- Avoimet ovet verkosto: 2 tilaisuutta, 50 osallistujaa
- Liikunnan valmistelutyöryhmä: 3 tilaisuutta, 15 osallistujaa
- Kuntien liikuntasihteeriverkosto: 1 tilaisuus, 25 osallistujaa
- Seurafoorumit: 7 kuntaa, 246 osallistujaa

Hankkeet

- Liikunnasta hyvinvointia kuntiin: 5 kuntaa, 10 tapahtumaa, 73 osallistujaa
- Meijän Perhe liikkeellä: 19 kuntaa, 22 tapahtumaa, 93 osallistujaa
- Liikkuva Suomi: 4 kuntaa, tapahtumia seminaareja palavereja 23 kpl, yhteensä 100 hlöä

Tapahtumat

- Keski-Suomen Urheilugaala: 280 osallistujaa
- Finlandia Marathon: 1741 henkilöä